

4. Фінансові ресурси

4.1. Джерела формування

Загальний **обсяг надходжень** за 2015 рік до бюджетів усіх рівнів становить 27654 млн. грн. Надійшло на 11255,4 млн. грн. (68,6%) більше, ніж за 2014 рік.

До Державного бюджету мобілізовано 22831,2 млн. грн. Порівняно з минулим роком надходження доходів збільшилися на 10344,0 млн. грн. або на 82,8%.

Місцеві бюджети за доходами (без урахування трансфертів із Державного бюджету) виконано в сумі 4822,9 млн. грн. Порівняно з 2014 роком надходження збільшилися на 911,4 млн. грн. або на 23,3%. Планові показники виконано на 124,1%.

До загального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів із Державного бюджету) надійшло 4207,2 млн. грн., що на 610,8 млн. грн. (17,0%) більше за планові показники та на 969,2 млн. грн. більше, ніж за 2014 рік.

Планові показники загального фонду виконані по всіх місцевих бюджетів області.

Фактичні надходження податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету області становлять 3452,5 млн. грн., що на 976,4 млн. грн. (39,4%) більше, ніж за 2014 рік. Надходження до місцевих бюджетів становлять 2312,4 млн. грн. або 112,7% від плану.

Податку на майно в частині плати за землю надійшло 701,9 млн. грн. (114,0% від плану). В порівнянні з 2014 роком приріст надходжень складає 155,6 млн. грн. (28,5%).

Повне виконання затверджених показників з плати за землю забезпечено по всіх бюджетах районів та міст обласного підпорядкування.

Акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів надійшло 275,1 млн. грн., що становить 124,7% до затверджених показників, перевиконання 54,4 млн.грн.

До спеціального фонду (без урахування трансфертів із Державного бюджету) надійшло 615,6 млн. грн.

Порівняно з 2014 роком надходження до спеціального фонду зменшилися на 57,7 млн. грн. (8,6%), що пов'язано зі змінами в законодавстві.

Надходження податків і зборів до **місцевого бюджету** без врахування міжбюджетних трансфертів **в 2016 році** плануються в розмірі 4324,8 млн.грн., що більше планових показників на 2015 рік на 437,9 млн.грн. або на 11,3%.

В основу формування розрахункових показників доходів, видатків та міжбюджетних трансфертів місцевих бюджетів на 2016 рік покладено норми чинного Податкового і Бюджетного кодексів України та інших законодавчих актів.

Найбільшою складовою доходів місцевих бюджету є податок на доходи фізичних осіб – 61,0% від доходів загального фонду. Прогнозні надходження податку складають 2647,5 млн.грн. В порівнянні з обсягом податку, який отримано за 2015 рік, більше на 335,1 млн.грн. або 14,5%.

Збільшення обсягів надходжень податку на доходи фізичних осіб обумовлено державним підвищенням мінімальних соціальних гарантій та змінам в оподаткуванні окремих видів доходів громадян.

Прогноз надходжень з податку на доходи фізичних осіб розраховано відповідно до росту базової ставки оподаткування доходів (з 15% до 18%).

Надходження плати за користування надрами заплановані у сумі 82,7 млн.грн., що на 13,1 млн.грн. (18,8%) більше планових показників на 2015 рік.

При прогнозуванні надходжень використані дані щодо перспективи видобутку корисних копалин на території області та враховано ставки плати, визначені Податковим кодексом.

Надходження податків і зборів до обласного бюджету без врахування міжбюджетних трансфертів **в 2016 році** плануються в розмірі 986,5 млн.грн., що більше фактичних надходжень за 2015 рік на 22,0 млн.грн. або на 2,3%.

Обласний бюджет

Показники	2015 факт	2016 прогноз	%
Доходи обласного бюджету (без трансфертів з держбюджету), млн.грн.	964,5	986,5	102,3
Доходи загального фонду, млн. грн.	737,1	758,3	102,9
Податок на доходи фізичних осіб, млн. грн.	462,5	504,5	109,1
Рентна плата за користування надрами	81,6	81,6	100,0

Найбільшою складовою доходів обласного бюджету є податок на доходи фізичних осіб – 75,3% від доходів загального фонду. Прогнозні надходження податку складають 504,5 млн.грн. В порівнянні з обсягом податку, який отримано за 2015 рік, більше на 42,0 млн.грн. або 9,1%.

Збільшення обсягів надходжень податку на доходи фізичних осіб обумовлено позитивними тенденціями зростання доходів низькооплачуваних верств населення через державне підвищення мінімальних соціальних гарантій та змін в оподаткуванні окремих видів доходів громадян. Прогноз

надходжень з податку на доходи фізичних осіб розраховано відповідно до росту базової ставки оподаткування доходів (з 15 відсотків до 18 відсотків).

За розрахунками Головного управління Державної фіскальної служби у Полтавській області в 2016 році надходження **податку на прибуток** до обласного бюджету плануються в сумі 38,0 млн. грн., що на 2,1 % менше від затверджених на 2015 рік показників. Зменшення надходжень планується у зв'язку зі зміною місця реєстрації великих платників області.

Прогноз обсягу надходжень з податку на прибуток підприємств до бюджету розраховано відповідно до положень Податкового кодексу України, зокрема базової ставки оподаткування 18 відсотків.

Обсяг доходів **спеціального фонду** (без врахування власних надходжень бюджетних установ) прогнозується у сумі 302,0 тис.грн.

Обсяг надходжень **екологічного податку** планується у розмірі 51,0 млн.грн. Розрахунок податку проведено відповідно до положень Податкового і Бюджетного кодексів України та враховано норматив зарахування до обласного бюджету в розмірі 55%.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин у 2016 році до обласного бюджету очікується в обсязі 81,6 млн.грн., на 28,6 млн.грн. (54,2%) більше затверджених показників на 2015 рік.

Основні цілі на 2016 рік:

- підвищення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування;
- впровадження середньострокового бюджетного планування, програмно-цільового методу в бюджетному процесі.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення інвестиційної складової частини місцевих бюджетів. Зменшення диспропорцій у ресурсній базі місцевих бюджетів;
- підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів.

Основні завдання на 2016 рік:

- підготовка та направлення Міністерству фінансів України пропозицій щодо закріплення за місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування додаткових дохідних джерел – *Департамент фінансів облдержадміністрації* – протягом року;
- планування видаткової частини бюджетів, що мають прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом за програмно-цільовим методом, запровадження проведення моніторингу виконання бюджетних програм – *Департамент фінансів облдержадміністрації, фінансові управління міськвиконкомів, райдержадміністрацій, об'єднані територіальні громади* – при формуванні бюджетних запитів та проекту бюджету на 2017 рік.

4.2. Фінансування заходів

Видатки обласного бюджету на 2016 рік плануються в обсязі 5277,5 млн. грн., з ростом на 1598,3 млн. грн. або на 43,4 відс. в порівнянні з затвердженими показниками 2015 року.

В бюджеті на 2016 рік враховано підвищення розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу (тарифної ставки) працівника І тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, передбаченого основними напрямками бюджетної політики та Державного бюджету на 2016 рік.

Передбачається встановлення мінімальної заробітної плати у розмірі: з 1 січня – 1 378 гривень, з 1 травня – 1 450 гривень, з 1 грудня – 1 550 гривень. Так, у грудні 2016 року у порівнянні з груднем 2015 року розмір мінімальної заробітної плати зросте на 12,5%.

Структура видатків обласного бюджету

	Видатки, млн грн		Темп росту 2016 до 2015, %
	2015 рік (звіт)	2016 рік (затверджено облрадою)	
Усього	4779,0	5277,5	10,4
Загальний фонд	4407,7	4979,8	13,0
Державне управління	6,6	8,0	21,2
Освіта	516,1	394,2	-23,6
Охорона здоров'я	733,5	709,5	-3,3
Соціальний захист та соціальне забезпечення	125,2	126,5	1,1
Культура і мистецтво	59,2	62,8	6,1
Фізична культура і спорт	22,8	22,3	-2,2
Інше	2929,3	3636,5	24,1
Видатки, не віднесені до основних груп	15,0	20,0	33,3
Спеціальний фонд	371,3	297,6	-19,8

На **утримання закладів освіти** обласного підпорядкування та проведення галузевих програм передбачається спрямувати в 2016 році 394,2 млн. грн., в тому числі за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету – 191,7 млн.грн.

Видатки обласного бюджету на 2016 рік на **охорону здоров'я** збільшені у порівнянні до 2015 року на 24,4 млн. грн. або 3,6 відс. і складають 709,5 млн. грн.

Цільові видатки на лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет становлять 24,5 млн. грн.

Крім цього, у складі видатків обласного бюджету передбачена **субвенція бюджету** Кременчуцького району для утримання опікового відділення Кременчуцької центральної районної лікарні в сумі 1,7 млн. грн.

Для здійснення розрахунків за проведення діагностики новонароджених області в Харківському обласному медико-генетичному центрі передбачається субвенція обласному бюджету Харківської області в сумі 0,5 млн. грн.

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту "Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей" врахована у видатках спеціального фонду обласного бюджету по галузі охорона здоров'я в сумі 20,2 млн. грн.

Також, у видатках загального фонду обласного бюджету на охорону здоров'я враховані кошти **субвенцій з державного бюджету** на:

- придбання витратних матеріалів для **закладів охорони здоров'я** та лікарських засобів для інгаляційної анестезії в обсязі 0,6 млн. грн.;

- придбання медикаментів та виробів медичного призначення для забезпечення швидкої медичної допомоги в сумі 5,6 млн. грн.

На **соціальний захист та соціальне забезпечення** в 2016 році спрямовується 126,5 млн. грн.

Осяг видатків обласного бюджету по галузі культура і мистецтво передбачено в сумі 62,8 млн. грн., що більше поточного року на 2,8 млн. грн. або на 4,7%.

На **фізичну культуру і спорт** та реалізацію програм і заходів в обласному бюджеті передбачається 22,3 млн. грн., з ростом проти показників 2015 року на 1,4 млн. грн. або на 6,7%

Для забезпечення функціонування **ветеринарних лікарень** та ветеринарних лабораторій передбачається 35,6 млн. грн..

Крім того, за рахунок фінансового ресурсу обласного бюджету у 2016 році:

- для вирішення невідкладних проблемних питань **районним бюджетам** передається інша додаткова дотація в обсязі 30,0 млн. грн.;

- для фінансування проектів-переможців **обласного конкурсу проектів і програм розвитку територіальних громад** області у 2015 році з обласного бюджету передбачається субвенція місцевим бюджетам у сумі 3,5 млн. грн.

Обсяг субвенцій на здійснення **державних програм соціального захисту населення** передбачена у сумі **3520,5 млн.грн.**, що більше проти поточного року на 1624,8 млн. грн. або на 85,7%, з яких на:

- надання **пільг та житлових субсидій** населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу – **18,6 млн.грн.**;

- надання **пільг та житлових субсидій** населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот – 2085,4 млн. грн.;

- **виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу** – 1416,4 млн.грн.;

Обсяг субвенції **на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною"** – 27,3 млн. грн.

4.3. Фінансовий стан суб'єктів господарювання

Фінансовий результат (сальдо) великих та середніх підприємств області до оподаткування за січень-вересень 2015 року був збитковий та становив 4,1 млрд. грн.

Питома вага збиткових підприємств зменшилась на 0,6% і становила 39,2%. Ними отримано 9 млрд. грн. збитків, що в 2 рази більше відповідного періоду 2014 року.

З найбільшим від'ємним фінансовим результатом спрацювали підприємства промисловості (2,3 млрд. грн. збитків), оптової та роздрібної торгівлі і ремонту автотранспортних засобів (982,9 млн. грн. збитків); транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (467 млн. грн. збитків); сільського, лісового та рибного господарства (231,9 млн. грн. збитків), інших.

Прибутково спрацювали 60,8% підприємств. Ними отримано 4,9 млрд. грн. прибутку, що на 32,4% більше, ніж за січень-вересень 2014 року.

Прибутки отримали підприємства фінансової та страхової діяльності (158,6 млн. грн.), будівництва (50,7 млн. грн.), охорони здоров'я і надання соціальної допомоги (10,6 млн. грн.), інших.

За підсумками року відбулося незначне скорочення збиткового фінансового результату (на 202,6 млн. грн., або 4,8%) у зв'язку із прибутковою діяльністю підприємств добувної промисловості, уповільнення скорочення виробництва в машинобудівній галузі, збільшенням обсягів сільськогосподарського виробництва.

У 2016 році прогнозується зменшення збитковості економіки області за рахунок покращення роботи окремих галузей промисловості, збереження позитивної динаміки розвитку сільськогосподарського виробництва, інших секторів економіки області.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення стабільності фінансового стану економіки області;
- сприяння ефективній фінансово-господарській діяльності підприємств і організацій, збільшенню рівня рентабельності суб'єктів господарювання;
- підвищення ефективності роботи збиткових підприємств.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- зменшення збиткового фінансового результату на 5% за підсумками року;
- скорочення кількості збиткових підприємств із сумою збитків понад 1 млн. грн.;
- збільшення кількості прибуткових підприємств на 1,2%.

Основні завдання на 2016 рік:

- забезпечення постійного моніторингу фінансового стану суб'єктів господарювання, структурного аналізу впливу економічних чинників та визначення тенденцій позитивної динамічної зміни фінансової самодостатності підприємств – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві управління облдержадміністрації, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;
- проведення аналізу причин збитковості та існуючих проблем фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві управління облдержадміністрації* – I півріччя 2016 року;
- забезпечення постійного контролю за фінансовим станом суб'єктів господарювання, виконанням заходів з підвищення ефективності роботи збиткових та малоприбуткових підприємств – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві управління облдержадміністрації* – протягом року;
- визначення переліку збиткових та малоприбуткових підприємств, забезпечення розробки конкретних заходів щодо зменшення, або ліквідації збиткових фінансових результатів по кожному з них – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві управління облдержадміністрації* – протягом року;
- забезпечення системного заслуховування звітів керівників збиткових та малоприбуткових підприємств на засіданнях робочих груп при райдержадміністраціях та виконавчих комітетах міських рад – *робочі групи з питання підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання при райдержадміністраціях та міськвиконкомах* – протягом року;
- забезпечення контролю за фінансовим станом господарюючих суб'єктів, своєчасністю та повнотою їх розрахунків з бюджетом по податку на прибуток в області – *територіальні органи ДФС у Полтавській області, райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві управління облдержадміністрації* – протягом року.

5. Ринкові перетворення

5.1. Реформування відносин власності

Протягом 2015 року в області змінено форму власності 6 об'єктів малої приватизації із них: 3 об'єкти групи «А», в тому числі 1 разом із земельною ділянкою, а також 3 об'єкти групи «Ж», в тому числі 2 об'єкти разом із земельною ділянкою.

За 2015 рік забезпечено виконання планових завдань щодо надходжень до Державного бюджету України в сумі 2093,6 тис.грн, в тому числі продажу землі під об'єктом приватизації - 54,7 тис грн, із них:

- 1966,3 тис грн від продажу об'єктів групи «А» (нерухоме та рухоме майно) в т.ч.

- 14,1 тис.грн. від продажу земельних ділянок під об'єктом приватизації;

- 119,4 тис.грн від продажу об'єктів групи «Ж», в т.ч. 40,6 тис.грн від продажу земельних ділянок під об'єктами приватизації.

На виконання заходів Державної програми приватизації сформовано Переліки об'єктів державної власності груп «А», «Д», «Ж», які будуть запропоновані потенційним покупцям для продажу протягом 2016 року.

Станом на 01.01.2016 року в управлінні регіонального відділення Фонду державного майна України по Полтавській області перебуває 428 одиниць державного майна, що обліковується на балансах 86 суб'єктів господарювання Полтавської області.

Найефективнішим способом управління державним майном, яке не увійшло до статутних капіталів господарських товариств, що забезпечують надходження коштів до Державного бюджету України є приватизація та передача майна в оренду.

Регіональне відділення станом на 01.01.2016 здійснює управління корпоративними правами держави в 2 акціонерних товариствах. Акціонерними товариствами, що знаходяться в управлінні регіонального відділення, протягом 2015 року перераховано до Державного бюджету України дивіденди на загальну суму 27 тис грн. На підприємствах, які відносяться до сфери управління регіонального відділення заборгованість із заробітної плати станом на 01.01.2016 відсутня.

В 2015 році укладено 67 договорів оренди державного майна, на обліку станом 01.01.2016 року перебуває 730 договорів оренди.

В 2015 році забезпечено високий рівень надходжень до Державного бюджету від оренди державного майна - 43,2 млн.грн, що на 61% більше річного завдання.

Основні цілі на 2016 рік:

- здійснення процесу приватизації державного майна, як одного із засобів наповнення бюджету;
- підвищення ефективності управління об'єктами державної власності.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- забезпечення надходження коштів від приватизації у межах обсягів встановлених Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» відповідно до встановлених ФДМУ завдань;
- приватизація 2-х державних підприємств групи «В» шляхом їх перетворення у господарські товариства;
- ефективне використання об'єктів державної власності, виконання показників щодо перерахування до Державного бюджету України частини чистого прибутку державними підприємствами та дивідендів на державну частку акцій у статутних капіталах господарських товариств;
- забезпечення надходження коштів до Державного бюджету України на 2016 рік від оренди державного майна у сумі 37 млн.грн;
- забезпечення надходження коштів до Державного бюджету України на 2016 рік від приватизації державного майна, в т.ч. із земельними ділянками, у сумі 1,3 млн. грн.

Основні завдання на 2016 рік:

- забезпечення прозорості приватизації об'єктів груп А,Д,Е та Ж для залучення широкого кола інвесторів шляхом оприлюднення в офіційних друкованих виданнях державних органів приватизації, місцевій пресі та офіційному веб-сайті Фонду державного майна переліків об'єктів зазначених груп, які підлягають приватизації, інформаційних повідомлень про оголошення продажу, умови продажу об'єктів, відомостей про результати приватизації - *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;
- впровадження норм Земельного кодексу України в практику приватизації державного майна – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;
- виставлення на продаж пакетів акцій 2-х господарських товариств упродовж 2016 року, шляхом продажу на фондовій біржі - *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;
- продовження роботи по визначенню частки держави у майні міжгосподарських підприємств та організацій – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;
- підвищення якості фінансового планування на підприємствах з державною часткою, посилення відповідальності керівників підприємств за виконання показників фінансових планів і установлення дієвого контролю за виконанням умов трудових контрактів з керівниками підприємств – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;
- проведення інвентаризації державного майна, органом управління якого є регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області, забезпечення функціонування та ведення Єдиного

реєстру об'єктів державної власності – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;

- продовження роботи по передачі в комунальну власність об'єктів соціальної інфраструктури, що перебувають на балансах приватизованих підприємств – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;

- продовження роботи по передачі в комунальну власність об'єктів соціальної сфери та інфраструктури, що перебувають на балансах приватизованих підприємств - *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області, органи місцевого самоврядування* – протягом року;

- продовження роботи по передачі в комунальну власність гуртожитків з метою реалізації вимог Закону України «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області, органи місцевого самоврядування* – протягом року;

- проведення моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності та прийняття відповідних рішень щодо приватизації майна, яке не увійшло до статутних капіталів господарських товариств – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;

- запобігання неефективному використанню державного майна та недопущення порушень інтересів держави під час укладання договорів оренди – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року;

- забезпечення постійного контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу державного майна – *регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області* – протягом року.

5.2. Регуляторна політика та розвиток підприємництва

В області налічується 9,4 тис. малих підприємств, на яких зайнято 52,1 тис. осіб. Найбільша кількість малих підприємств налічується у м. Полтава – 3,2 тис. (34,3% від загальної кількості малих підприємств області) та м.Кременчук – 1,9 тис. (20,5%). Серед районів області найбільша кількість малих підприємств знаходиться в Полтавському – 382 (4,1%) та Глобинському – 337 (3,6%) районах.

За видами економічної діяльності майже половина малих підприємств області працюють в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів (26%) та сільському, лісовому та рибному господарстві (22,5%).

В області на 10 тис. осіб наявного населення припадає 65 малих підприємств.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) малих підприємств у 2014 році склав 18,1 млрд. грн., що становить 13,7% до загального обсягу реалізованої продукції по області. В галузі промисловості малими підприємствами реалізовано

продукції (товарів, послуг) на суму 2,3 млрд. грн., що складає 2,8% до загальнообласного рівня реалізації промислової продукції.

Основні цілі на 2016 рік:

- дотримання органами виконавчої влади принципу передбачуваності регуляторної діяльності, відповідності її планам з підготовки проектів регуляторних актів;
- забезпечення прозорості та врахування громадської думки, досягнення відкритості дій для фізичних і юридичних осіб на всіх етапах регуляторної діяльності та обов'язкового інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності;
- реалізація державної політики розвитку малого підприємництва, спрямованої на створення сприятливих правових та організаційно-економічних умов для започаткування бізнесу, його ведення та розвитку, зростання надходжень до бюджетів усіх рівнів;
- установлення єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстежень результативності регуляторних актів;
- забезпечення основних принципів державної регуляторної політики: доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, прозорості та врахування громадської думки;
- подальше спрощення дозвільно-погоджувальних процедур;
- забезпечення повноформатної роботи системи надання адміністративних послуг через місцеві центри надання адміністративних послуг з урахуванням орієнтації на потреби споживачів;
- забезпечення дієвої фінансово-кредитної підтримки суб'єктів підприємницької діяльності;
- підвищення рівня обізнаності суб'єктів підприємницької діяльності щодо вимог до їхньої продукції на світових ринках (у т.ч. на ринках ЄС);
- створення можливостей використання інноваційних технологій, в тому числі інновацій, розроблених вищими навчальними закладами області;
- розвиток молодіжного підприємництва, популяризація економічних знань та ідей підприємництва серед молоді;
- розвиток та модернізація інфраструктури підтримки малого підприємництва;
- залучення підприємців області до участі в міжнародних, державних та обласних виставкових заходах.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- здійснення перегляду діючих регуляторних актів;
- проведення відстежень результативності регуляторних актів з використанням статистичних даних;
- скорочення часу і витрат суб'єктів підприємництва на започаткування власної справи, отримання документів дозвільного характеру.

Основні завдання на 2016 рік:

- здійснення заходів з відстеження результативності регуляторних актів та розроблення проектів регуляторних актів (відповідно до плану діяльності облдержадміністрації та плану проведення відстежень результативності регуляторних актів на 2016 рік) – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних і юридичних осіб, а також забезпечувати їх обговорення через проведення круглих столів із залученням громадськості – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення прозорості дій органів влади під час здійснення ними регуляторної політики у сфері господарської діяльності – *структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, міськвиконкоми, райдержадміністрації* – протягом року;

- підвищення фахового рівня учасників регуляторного процесу – *структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, міськвиконкоми, райдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення надання фінансової підтримки для реалізації бізнес-проектів суб'єктів малого та середнього підприємництва, що відповідають пріоритетним напрямкам Комплексної програми розвитку малого і середнього підприємництва у Полтавській області на 2016-2017 роки – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Полтавський регіональний фонд підтримки підприємництва, місцеві фонди підтримки підприємництва, міськвиконкоми, райдержадміністрації* – протягом року;

- розвиток бізнес-інкубаторів для обслуговування підприємців-початківців та молодих підприємців – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, комунальна установа Полтавської обласної ради «Обласний молодіжний центр», Полтавський національний технічний університет ім.Ю.Кондратюка, Полтавський університет економіки і торгівлі* – протягом року;

- поширення інформації про проведення виставково-ярмаркових заходів та залучення підприємців області до участі в міжнародних, державних та обласних виставкових заходах – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, міськвиконкоми, райдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення самозайнятості населення шляхом навчання зареєстрованих безробітних за професіями, що дають змогу займатися підприємницькою діяльністю – *обласний та місцеві центри зайнятості* – протягом року;

- реалізація Програми перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва «Українська ініціатива» – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- виконання заходів Комплексної програми розвитку малого і середнього підприємництва у Полтавській області на 2016-2017 роки – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Полтавський регіональний фонд підтримки підприємництва, структурні підрозділи облдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення виконання міських та районних програм розвитку малого підприємництва – *місцеві фонди підтримки підприємництва, міськвиконкоми, райдержадміністрації* – протягом року.

5.3. Надання адміністративних послуг

У Полтавській області функціонує 31 центр надання адміністративних послуг (далі – Центри). Центри надають споживачам послуги територіальних органів центральних органів виконавчої влади; послуги міських та районних рад; послуги райдержадміністрацій.

З метою виконання вимог Закону України «Про адміністративні послуги» у Полтавській області проведено організаційні заходи щодо налагодження ефективної роботи центрів надання адміністративних послуг у кожному районі та місті обласного значення, у тому числі збільшено штатну кількість адміністраторів Центрів, збільшено площі приміщень Центрів, Центри забезпечено технічним обладнанням, сейфами та іншими матеріально-технічними засобами.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг» визначено перелік з 51 адміністративної послуги органів виконавчої влади, які надаються через Центри.

Це обумовило різке зростання кількості наданих адміністративних послуг в Центрах. Так, якщо в 2014 року Центрами надано 37,8 тис. послуг, то вже у 2015 році кількість наданих послуг збільшилась в 11 разів та становить більше 430 тис. послуг.

Слід зазначити, що 88,9 % всіх наданих через Центри адміністративних послуг – це послуги управління Державної міграційної служби України в Полтавській області (31,6 %) та Головного управління Держземагентства у Полтавській області (57,3 %).

У 2015 році, у зв'язку з прийняттям Закону України від 12.02.2015 №191-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» адміністраторами всіх Центрів отримано електронні особисті цифрові підписи для роботи в Державних електронних реєстрах суб'єктів надання послуг. Також відповідно до цього Закону та актів Кабінету Міністрів України Центри підключені до електронних реєстрів Міністерства юстиції України:

- Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;

- Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб-підприємців.

З метою забезпечення якості надання адміністративних послуг облдержадміністрацією спільно з органами виконавчої влади, які є суб'єктами надання адміністративних послуг, щонайменше раз в квартал проводяться навчання адміністраторів райдержадміністрацій та міськвиконкомів міст обласного значення на базі Центру підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Основні цілі на 2016 рік:

- підвищення ефективності роботи центрів з надання адміністративних послуг;
- покращення якості та доступності надання адміністративних послуг.

Основні завдання на 2016 рік:

- сприяння ефективному функціонуванню центрів з надання адміністративних послуг – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, міськвиконкоми, райдержадміністрації, центри з надання адміністративних послуг* – протягом року;

- створення Центрів в об'єднаних територіальних громадах – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, об'єднанні територіальні громади* – протягом року;

- оптимізація штатного розпису центрів надання адміністративних послуг з метою збільшення кількості працівників Центрів надання адміністративних послуг - *облдержадміністрація, міськвиконкоми, райдержадміністрації, центри з надання адміністративних послуг* – протягом року.

5.4. Цінова політика

Впродовж 2015 року відбувались коливання цін, пов'язані в основному з підвищенням вартості енергоносіїв та у зв'язку з девальвацією національної валюти.

Стрімке її падіння наприкінці березня минулого року спричинило зростання індексу цін у квітні 2015 року до позначки 117,2%. Проте вже у травні темпи інфляції значно уповільнились, а впродовж липня, серпня та жовтня в області спостерігалась дефляція (до попереднього місяця).

Загалом індекс споживчих цін в області у 2015 році становив 145% (в Україні – 143,3%). На продукти харчування індекс цін склав 141,7% (в Україні 141,5%), на житлово-комунальні послуги 210% (в Україні - 203%).

Також у сфері освіти він становив 126,3% (в Україні – 124,2%), транспорту – 119,3% (в Україні – 120,4%), охорони здоров'я - 127,3% (в Україні - 129,1%).

За даними моніторингових досліджень протягом 2015 року ціни на більшість продовольчих товарів зросли майже на чверть.

Цінова ситуація на овочевому ринку характеризувалась сезонними коливаннями. На кінець року дорожчали продукти «борщового набору», що пов'язано із зменшенням власних запасів та імпортуванням овочевої продукції.

Для утримання стабільної цінової ситуації та насичення ринку основними продовольчими товарами в містах та районних центрах області регулярно проводились ярмаркові заходи, на яких реалізовувалась продукція сільгоспвиробників та агропереробних підприємств області

Впродовж 2015 року прийнято 13 регуляторних актів, якими встановлено біля 1000 цін (тарифів) на послуги бюро технічної інвентаризації та на послуги, що надаються ринками з продажу продовольчих та непродовольчих товарів.

Основні цілі на 2016 рік:

- стабілізація цінової ситуації на споживчому ринку області;
- сприяння створенню конкурентного цінового середовища та вільного доступу до продукції місцевих виробників, у тому числі виробників сільгосппродукції.

Основні завдання на 2016 рік:

- здійснення державного регулювання цін у відповідності до повноважень, наданих постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)», зокрема державного регулювання цін на товари, що мають особливе значення для підтримки життєвого рівня населення – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;
- проведення роботи щодо всебічного аналізу рівня інфляції, цінової ситуації та запобігання необґрунтованого підвищення цін на споживчому ринку області – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;
- забезпечення проведення постійного діалогу влади і бізнесу з метою досягнення домовленостей щодо стабільних цін на основні товари і послуги – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;
- сприяння насиченню споживчого ринку сільськогосподарською продукцією місцевих виробників – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- проведення моніторингу цінової ситуації та висвітлення його результатів на сайті облдержадміністрації – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року.

5.5. Розвиток ринкової інфраструктури

Станом на 01.01.2016 в області функціонує 10 бізнес-центрів, 4 бізнес-інкубатори, 1 технопарк, 6 лізингових центрів, 17 фондів підтримки підприємництва, 58 інвестиційних фондів і компаній, 31 інноваційний фонд і компанія, 475 інформаційно-консультативних установ.

Зокрема, діють Полтавський бізнес-інкубатор, "Перший інкубатор бізнесу", "Бізнес-інкубатор-Кременчук", "Агро - бізнес інкубатор "Полтавщина".

З метою створення сприятливих умов для входження та успішної діяльності нових економічних суб'єктів на території Полтавської області у м. Кременчуці, який є найбільшим промисловим центром в області і має розвинену транспортну інфраструктуру та кваліфіковані трудові ресурси, створено Індустріальний парк «Центральний» на земельній ділянці Greenfield загальною площею 168,55 га, який відіграватиме важливу роль у задоволенні потреб вітчизняних та іноземних інвестиційних компаній.

Рішенням 27 сесії 6 скликання Кременчуцької міської ради від 25.12.2012 року затверджено Концепцію індустріального парку «Центральний» в м. Кременчук. Концепція створення індустріального парку передбачає залучення інвестицій, запровадження сучасних технологій виробництва промислової продукції у машинобудуванні, автомобілебудуванні, енергетиці, розвитку ІТ технологій, а також застосування сучасних методів організації промислового виробництва, створення центру виробничої культури, інженерної думки тощо.

У квітні 2014 року Індустріальний парк внесено до Реєстру індустріальних парків України (витяг з Реєстру індустріальних (промислових) парків № 5 від 01.04.2014 року).

Наразі проводиться робота щодо вибору керуючої компанії.

В області функціонують 2 банки – юридичні особи, 4 філії та 530 відділень банків.

В 2015 році банківськими установами області надано нових кредитів на загальну суму 13,3 млрд. грн., що на 15,1% більше, ніж в 2014 році, в тому числі:

суб'єктам господарювання – 12,7 млрд. грн.;

фізичним особам – 655 млн. грн.

Також банківськими установами залучено нових депозитів на загальну суму 43,1 млрд. грн., що на третину більше ніж у 2014 році, в тому числі:

від суб'єктів господарювання – 27,8 млрд. грн.;

від фізичних осіб – 15 млрд. грн.

Співвідношення між депозитними зобов'язаннями в національній та іноземній валютах складало 61% та 39% відповідно (станом на 01.01.2015 - 53,7% і 46,3%).

Основні цілі на 2016 рік:

- створення умов для активізації на фінансовому ринку області діяльності фінансових установ;
- забезпечення прозорості й відкритості ринків фінансових послуг та захист інтересів споживачів фінансових послуг;
- залучення інвестицій, запровадження сучасних технологій виробництва промислової продукції, створення нових робочих місць.

Основні завдання на 2016 рік:

- активізація кредитування суб'єктів господарювання;
- посилення ролі банківської системи у забезпеченні соціально-економічного розвитку області;
- створення умов для удосконалення ринкової інфраструктури та забезпечення її надійного та ефективного функціонування;
- сприяння ініціативі щодо створення Індустріального парку «Центральний» в м. Кременчуці.

6. Механізми регулювання

6.1. Управління об'єктами комунальної власності

Станом на 01.01.2016 налічується 197 підприємств, установ і організацій, майно яких є спільною власністю територіальних громад області, які передані в управління облдержадміністрації.

Найбільша кількість суб'єктів спільної власності територіальних громад області нараховується по галузях: охорони здоров'я – 61, освіти і науки – 37, ветеринарної медицини – 31, культури і туризму – 17, соціального захисту населення – 17, житлово-комунального господарства – 12, інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю - 10, сім'ї, молоді та спорту – 8.

У 2015 році управлінням майном обласної ради та підприємствами, установами, організаціями, закладами, майно яких є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст Полтавської області укладено близько 320 договорів оренди.

За оренду майна в 2015 році до обласного бюджету перераховано 1,8 млн. грн.

У 2016 році діє 325 договорів оренди, загальна площа орендованих приміщень складає близько 69 тис. кв.м.

Оскільки на 2016 рік Законом України «Про державний бюджет України на 2016 рік» призупинено дію норми статті 10 Закону України "Про оренду державного та комунального майна" в частині індексації

орендної плати, надходження від оренди майна очікуються на рівні 2015 року.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення рентабельної діяльності підприємств спільної власності територіальних громад області;
- підвищення ефективності використання майна комунальної власності.

Основні завдання на 2016 рік:

- сприяння ефективному плануванню діяльності підприємств, спрямованому на забезпечення їх рентабельної роботи;
- підвищення рівня наповнення доходної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області.

6.2. Інвестиційна діяльність

За 2015 рік підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 7606,1 млн. грн. **капітальних інвестицій** (7 місце серед областей України), що на 30% менше, ніж за 2014 рік.

Частка Полтавщини у загальнодержавному обсязі капітальних інвестицій становить 3%..

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій є власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 82% загального обсягу.

Найбільшу частку капітальних інвестицій освоєно підприємствами промисловості (50% усіх вкладень), з них підприємствами добувної промисловості – 53%, переробної промисловості – 41%.

У 2015 році в економіку області вкладено 23,5 млн. дол. США **іноземних інвестицій**. Накопичений обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених в область, склав 1 млрд. дол. США (7 місце серед областей України).

Обсяг іноземних інвестицій в розрахунку на одну особу населення склав 696,8 дол. США (3 місце серед областей України, після Дніпропетровської та Київської областей).

Основні цілі на 2016 рік:

- формування привабливого інвестиційного іміджу області;
- покращення інвестиційного клімату області;
- забезпечення умов ефективної взаємодії суб'єктів господарювання та органів влади;
- оновлення основних фондів та їх модернізація;
- реалізація енергозберігаючих заходів.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягів освоєних капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу населення порівняно з очікуваним у 2015 році на 9,7%, до 7575,8 грн.;
- збільшення накопиченого обсягу іноземних інвестицій на 3,3%.

Основні завдання на 2016 рік:

- реалізація організаційних заходів обласної цільової Програми підтримки інвестиційної діяльності, зміцнення міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва Полтавської області на 2014-2016 роки – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, галузеві структурні підрозділи облдержадміністрації, Рада з питань виставкової діяльності при облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети районних та міських рад, Полтавська ТПП* – протягом року;
- створення умов для реалізації інвестиційних проектів та забезпечення супроводу інвестиційних проектів, які мають вагоме значення для розвитку області, в тому числі інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, проектів соціально-економічного розвитку територій – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, галузеві структурні підрозділи облдержадміністрації, Полтавський регіональний центр з інвестицій та розвитку, райдержадміністрації, виконавчі комітети районних та міських рад* – протягом року;
- розповсюдження інформації щодо економічного та інвестиційного потенціалу області, інвестиційних пропозицій серед потенційних інвесторів та міжнародної спільноти – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Полтавський регіональний центр з інвестицій та розвитку, райдержадміністрації, виконавчі комітети районних та міських рад* – протягом року;
- відбір та підготовка вільних земельних ділянок несільськогосподарського призначення з метою передачі інвесторам на конкурсних засадах для реалізації інвестиційних проектів – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Головне управління Держземагенства у Полтавській області, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування* – протягом року;
- забезпечення відбору вільних виробничих площ та об'єктів незавершеного будівництва для інформування потенційних інвесторів – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- сприяння ініціативі щодо створення Індустріального парку «Центральний» в м. Кременчуці – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, виконавчий комітет Кременчуцької міської ради, Полтавський регіональний центр з інвестицій та розвитку* – протягом року;
- проведення семінарів, тренінгів, нарад щодо підготовки проектів з метою участі у конкурсних відборах для бюджетного фінансування, механізмів залучення фінансових ресурсів та іноземних інвестицій для

розвитку територій – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, Полтавський регіональний центр з інвестицій та розвитку – протягом року.

6.3. Закупівля продукції (товарів, робіт, послуг) для регіональних потреб

Одним із ключових завдань регіональної політики є реформа державних закупівель, зокрема в частині **електронізації закупівельного процесу**.

Основна мета системи – це забезпечення прозорості процесу державних закупівель, підвищення довіри бізнесу та боротьба з корупцією. Електронна система спрощує доступ малого і середнього бізнесу до державних торгів, дозволяє економніше витрачати бюджетні кошти та забезпечує громадський контроль за процесом торгів.

Тому в Україні запроваджено систему електронних закупівель **на базі системи Prozorro**. Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» впродовж 2016 року відбудеться поступовий перехід на використання електронної системи для здійснення державних/публічних закупівель.

Обласною державною адміністрацією проводиться організаційна робота щодо впровадження зазначеного пілотного проекту в регіон та ознайомлення замовників з умовами електронних закупівель.

На електронних майданчиках системи електронних закупівель з Полтавщини вже зареєстровано біля 100 учасників з різних напрямків діяльності.

Зокрема понад 30 закладів системи охорони здоров'я, 27 установ Департаменту праці та соціального захисту населення, решта – підприємства комунальної сфери.

Волонтерською компанією iGOV в рамках боротьби з корупцією в Україні та вдосконалення бізнес-процесів в органах державної влади створено портал державних послуг для надання адміністративних послуг в он-лайн режимі. Проект підтримується усіма ключовими органами державної влади та дорадчими органами.

Перелік Топ-послуг, що вже запроваджено на iGOV: оформлення субсидій; оформлення допомоги при народженні дитини; реєстрація авто у МРЕВ; оформлення паспорту для виїзду за кордон; одержання довідки про доходи; реєстрація місця проживання; зміна реєстраційних даних про юридичну особу; одержання довідки про несудимість.

В області розпочато ознайомлення з презентаційними матеріалами волонтерської компанії iGOV та заплановано зустріч з волонтерами.

Головним управлінням Державної фіскальної служби у Полтавській області розглянуто можливість надання інформації через сервери вказаної системи.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення прозорості процесу державних закупівель;
- підвищення довіри бізнесу до влади;
- посилення боротьби з корупцією;
- забезпечення громадського контролю за процесом публічних закупівель;
- спрощення доступу малого і середнього бізнесу до державних торгів;
- забезпечення економного витрачання бюджетних коштів.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

Збільшення кількості учасників з різних напрямків діяльності на електронних майданчиках системи електронних закупівель Prozorro.

Основні завдання на 2016 рік:

- електронізація закупівельного процесу;
- поступовий перехід на використання електронної системи для здійснення державних/публічних закупівель протягом 2016 року;
- розширення співпраці з волонтерською компанією iGOV.

6.4. Реалізація цільових регіональних програм

У 2015 році на території області діяло 52 регіональні програми. Потреба коштів з обласного бюджету на їх реалізацію складала понад 194 млн. грн., профінансовано 34 програми на суму майже 119 млн. грн., або 61% до запланованих обсягів.

У повному обсязі з усіх джерел фінансування було профінансовано 9 програм, ще 5 – профінансовано більше ніж на 90%, 10 – від 50% до 90%, 15 – менше 50%, 5 – не передбачали виділення коштів та 8 програм не було профінансовано взагалі.

Зокрема, на фінансування лише 3-х регіональних програм було виділено кошти з обласного бюджету, які становили майже половину всього обсягу профінансованих регіональних програм у 2015 році. Це:

- Обласна Комплексна програма соціального захисту і соціального забезпечення населення області на 2013-2020 роки – 33,4 млн. грн. (28,2% від фактичного обсягу фінансування з обласного бюджету);
- Програма будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури Полтавської області до 2015 року – 13,9 млн. грн. (11,7%);
- Регіональна Програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2012-2015 роки (програма „Довкілля-2015”) – 10,5 млн. грн. (8,9%).

Закінчився термін дії 27 програм, які у 2015 році фінансувалися з усіх джерел, з них 7 програм профінансовано в повному обсязі, 3 – більше 90%, 7 – менше 50%, 3 програми – не передбачали фінансування та 7 – не було профінансовано взагалі. Разом з тим, протягом дії програм відповідальними виконавцями проводились заходи, які не потребували фінансування.

Також слід зазначити, що протягом 2015 року було прийнято 12 нових регіональних програм, серед яких і основний плановий документ розвитку Полтавщини на довгострокову перспективу – Стратегія розвитку Полтавської області на період до 2020 року.

У зв'язку із закінченням терміну дії деяких програм, розробляються нові програми, затвердження яких планується в поточному році.

У 2016 році планується реалізація 31 регіональної програми.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення раціонального використання бюджетних коштів, матеріально-технічних, інших ресурсів;
- забезпечення координації діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій для розв'язання найважливіших проблем.

Основні завдання на 2016 рік:

- сприяння здійсненню аналізу структури, складу та фінансового забезпечення цільових регіональних програм, як системного об'єкта управління;
- створення умов для перегляду регіональних програм з метою скорочення й оптимізації їх заходів, відповідно до реальних можливостей бюджетного фінансування.

7. Розвиток реального сектору економіки

7.1. Паливно-енергетичний комплекс

Провідними підприємствами паливно-енергетичного комплексу області за 2015 рік на території області видобуто: природного газу – 8245,3 млн. куб. м, нафти – 202,7 тис.т та газового конденсату – 438,6 тис. т.

Обсяги видобутку за 2015 рік в порівнянні з 2014 роком зменшилися: по нафті – на 26,5 тис. т або на 11,6%, по газовому конденсату – на 31,7 тис. т або на 6,7%.

Разом з тим, обсяги видобутку природного газу збільшилися на 295,8 млн. куб. м або на 3,7%.

До Державного бюджету сплачено 14,8 млрд.грн. рентних платежів за користування надрами для видобування корисних копалин що у 2,5 разів

більше ніж у 2014 році.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення стабільної роботи нафтогазового та енергетичного комплексів області;
- підтримка і розвиток власного виробництва енергетичних ресурсів, зокрема альтернативних природному газу видів палива;
- забезпечення стабільного енергопостачання споживачів області, у першу чергу населення та об'єктів соціальної інфраструктури.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- забезпечення обсягів видобутку рідких вуглеводнів на рівні 600 тис. т, зокрема нафти – на рівні 180-200 тис. т, природного газу – 7,5 млрд. куб.м за умови створення сприятливого інвестиційного клімату для видобування вуглеводнів на рівні держави;
- забезпечення зростання фінансування пошуково-розвідувальних робіт на нафту і газ на 0,5% у порівнянні з обсягами 2015 року;
- збільшення обсягів використання біомаси для виробництва теплової та електричної енергії (біогаз, паливні елементи, синтетичний газ) на 5% до рівня її використання у 2015 році;
- введення в експлуатацію не менше двох родовищ торфу;
- забезпечення у повному обсязі розрахунків за спожитий природний газ населенням та бюджетними установами області в опалювальний сезон 2015-2016 року (на кінець серпня).

Основні завдання на 2016 рік:

- сприяння залученню вітчизняних та закордонних інвестицій у геологічну розвідку нафтогазоносних надр – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації спільно з Міністерством енергетики та вугільної промисловості України* – протягом року;
- збільшення ресурсної бази по нафті і газу за підсумками проведених у 2016 році пошуково-розвідувальних робіт – *видобувні підприємства, ДП «Український геологічний науково-виробничий центр» НАК «Надра України»* – протягом року;
- проведення регіональних семінарів щодо впровадження найбільш сучасних технологій у пошукових роботах, бурінні та капітальному ремонті свердловин – *ПАТ «Укргазвидобування», СП «Полтавська газонафтова компанія», ПрАТ «Нафтогазвидобування», інші видобувні підприємства області* – протягом року;
- сприяння законодавчому врегулюванню питання спрощення процедури відведення земельних ділянок для потреб нафтогазового комплексу шляхом внесення відповідних пропозицій до діючого законодавства України – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації спільно з*

Міністерством енергетики та вугільної промисловості України – протягом року;

- сприяння у вирішенні питань надання у користування земельних ділянок для потреб нафтогазовидобувної галузі та надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Головне управління Держземагентства у Полтавській області – протягом року;

- забезпечення надійного та ефективного функціонування регіональної системи магістральних і розподільних електромереж і газопроводів – ПАТ «Полтаваобленерго», ПАТ «Полтавагаз», ПАТ «Кременчукгаз», ПАТ «Лубнигаз», ПАТ «Гадячгаз» – протягом року;

- здійснення моніторингу функціонування системи магістральних і розподільних електричних і газових мереж у частині забезпечення енергоносіями населення і бюджетних установ – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації – протягом року;

- модернізація та подальший розвиток регіональної системи електричних та газових мереж у рамках затверджених інвестиційних програм – ПАТ «Полтаваобленерго», ПАТ «Полтавагаз», ПАТ «Кременчукгаз», ПАТ «Лубнигаз», ПАТ «Гадячгаз» – протягом року;

- моніторинг виконання затверджених інвестиційних програм розвитку регіональної системи електричних та газових мереж – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми – II-IV квартал 2016 року;

- забезпечення повних і своєчасних розрахунків за спожиті населенням, бюджетними установами та підприємствами комунальної теплоенергетики природний газ та електроенергію – райдержадміністрації, міськвиконкоми, обласні газопостачальні підприємства, ПАТ «Полтаваобленерго» – протягом року.

7.2. Промисловість

7.2.1. Машинобудування

В промисловості у 2015 році найбільше скорочення відбулось в машинобудівній галузі - на 33,6% (індекс – 66,4%).

Зменшили обсяги виробництва продукції ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод», ПАТ «Кременчуцький колісний завод», ПАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин», а також ПАТ «Полтавський турбомеханічний завод», ПАТ «Тепловозоремонтний завод», інші.

В значній мірі це пов'язано з високим рівнем експортозалежності від традиційного російського ринку.

З метою сприяння полтавським підприємствам у вирішенні проблемних питань діяльності, облдержадміністрацією надавались центральним органами влади численні пропозиції щодо забезпечення щорічними замовленнями (в тому числі державними) на продукцію; включення їх до виконання заходів державних цільових програм (зокрема, до проекту Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року та Програми розвитку вітчизняних промислових підприємств); внесення відповідних змін до діючого законодавства (щодо збільшення термінів повернення валютної виручки з 90 до 180 календарних днів при експортно-імпорتنих операціях, удосконалення механізму сплати податку на прибуток, тощо).

Спільно з підприємствами проведено роботу та надано ДК «Укроборонпром» перелік полтавських виробників щодо можливої участі у виробництві продукції для потреб оборони, в тому числі для вирішення завдань імпортозаміщення.

Попри існуючі загальні проблеми, стабільно протягом 2015 року працював ПАТ «АвтоКрАЗ».

Також збільшили обсяги виробництва ПАТ «Полтавхіммаш», ПАТ «Полтавський алмазний інструмент», ПАТ «Електромотор», ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод», ПП «Лубнимаш», інші.

Основні цілі на 2016 рік:

- відновлення позитивної динаміки розвитку машинобудівної галузі;
- нарощування виробництва в межах існуючих потужностей підприємств;
- модернізація та технологічне оновлення виробництва на основі впровадження сучасних, інноваційних енерго- та ресурсозберігаючих технологій;
- підвищення якості та конкурентоспроможності продукції;
- освоєння нових інноваційних видів високотехнологічної продукції;
- диверсифікація ринків збуту;
- збільшення виробництва імпортозамінної продукції машинобудівної галузі на внутрішній ринок.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- уповільнення темпів скорочення промислового виробництва в галузі та поступове відновлення позитивної динаміки виробництва машинобудівної продукції;
- збереження існуючої кількості інноваційно-активних підприємств;
- збільшення обсягу інвестицій на технічне переозброєння та енергозберігаючі технології;
- збереження існуючої чисельності працюючих та стабільної заробітної плати на підприємствах галузі.

Основні завдання на 2016 рік:

- модернізація виробництва на основі впровадження новітніх технологій шляхом посилення інноваційної складової розвитку галузі – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, підприємства машинобудівної галузі* – протягом року;

- активізація роботи щодо залучення іноземних інвестицій з метою збільшення експорту машинобудівної продукції та нарощування виробництва вітчизняних аналогів імпортних товарів – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- сприяння реалізації другого етапу інвестиційного проекту зі створення ряду (лінійки) міжрегіональних двосистемних електропоїздів зі швидкістю 160-250 км/год (на швидкості 200 км/год) за умови фінансування Укрзалізниці на проведення заходів з підготовки залізничної інфраструктури для проведення швидкісних випробувань, а також подальшого оновлення швидкісних електропоїздів – *ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод», Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- організація виробництва високотехнологічної імпортозамінної продукції та активізація впровадження інноваційно-інвестиційних проектів провідними машинобудівними підприємствами, зокрема:

- серійного виробництва автомобілів КрАЗ та автомобільного шасі під установку обладнання комунального та дорожнього господарства, а також іншого промислового призначення; виробництво автомобілів військового призначення для потреб Збройних Сил України та на експорт – *ПАТ «АвтоКрАЗ»* – протягом року;

- освоєння виробництва нової ґрунтозмішувальної установки з п'ятифракційною системою грохочення і дозування каменних матеріалів – *ПАТ «Кредмаш»* – протягом року;

- забезпечення в межах планових показників виробництва вантажних вагонів та залізничного транспорту соціального призначення, модернізації вагонів для метрополітенів – *ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»* – протягом року;

- зниження енергоємності продукції машинобудівних підприємств, підвищення її конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках шляхом впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, підприємства машинобудівної галузі* – протягом року;

- підвищення продуктивності праці та виробництва продукції з високим рівнем валової доданої вартості – *підприємства машинобудівної галузі області* – протягом року;

- подальше впровадження у виробництво автомобільної техніки спеціального призначення, а також обладнання, механізмів та запасних частин для сільськогосподарської техніки у відповідності з потребами ринку – *ПАТ «Кредмаш», ПАТ «АвтоКрАЗ», ПАТ «Галещина-машзавод»* – протягом року;

- приведення стандартів якості та технічних умов у відповідність до вимог і положень ЄС – підприємства машинобудівної галузі області – протягом року.

7.2.2. Нафтопереробна промисловість

Основні цілі на 2016 рік:

- сприяння реалізації прийнятих на рівні держави заходів щодо формування ефективного конкурентного середовища на ринку нафтопродуктів;

- ефективне використання наявної виробничої бази з переробки нафтової сировини та підвищення рівня промислової і екологічної безпеки виробництва;

- збільшення обсягів виробництва нафтопродуктів, що відповідають європейським вимогам якості Євро-4.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- забезпечення обсягів переробки нафтової сировини на рівні не нижче показників 2015 року;

- збереження високих якісних показників, зокрема глибини переробки нафтової сировини на рівні 81%.

Основні завдання на 2016 рік:

- покращення екологічної якості продукції, зниження рівня шкідливих викидів та збільшення виходу світлих нафтопродуктів шляхом реалізації програми модернізації виробництва – ПАТ «Укртатнафта», Департамент економічного розвитку облдержадміністрації – протягом року;

- збільшення обсягів виробництва та реалізації автомобільних бензинів та дизельного палива з підвищеними експлуатаційними якостями марки Energy, що відповідають європейським вимогам якості Євро-4 – ПАТ «Укртатнафта», Департамент економічного розвитку облдержадміністрації – протягом року;

- забезпечення контролю за якістю нафтопродуктів, що реалізуються на внутрішньому ринку – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, ДП «Полтавастандартметрологія» – протягом року;

- посилення контролю за екологічною ситуацією в ареалі екологічного впливу ПАТ «Укртатнафта» – Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації, Державна екологічна інспекція у Полтавській області, Головне управління Держсанепідслужби України у Полтавській області.

7.2.3. Видобування неенергетичних корисних копалин

За підсумками 2015 року в гірничодобувній промисловості вдалося наростити обсяги на 5,3%

Зростання виробництва в галузі досягнуто завдяки збільшенню ВАТ «Полтавський ГЗК» обсягів виробництва концентратів залізорудних агломерованих (окатиші залізорудні) - на 5,4% та концентратів залізорудних неагломерованих (залізорудного концентрату) - на 4,4%, а також нарощуванню ТОВ «Єристівський ГЗК» обсягів видобутку залізної руди на 13,9%.

Основні цілі на 2016 рік:

- нарощування обсягів виробництва та реалізації продукції;
- забезпечення конкурентоспроможності продукції на світовому ринку залізорудної сировини та освоєння нових ринків збуту;
- підвищення якості залізорудних окатків;
- зниження витрат на виробництво залізорудної продукції.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягів видобутку залізної руди;
- збільшення на 3,5% обсягів виробництва окатків із вмістом заліза 65%.

Основні завдання на 2016 рік

- зниження поточних витрат, в тому числі основних матеріалів і енергоносіїв, оптимізація чисельності та впровадження енергозберігаючих технологій – *ВАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»* – протягом року;

- вдосконалення технологічних процесів та системи транспортування готової продукції, підвищення рівня її рентабельності за рахунок технічного переозброєння - *ВАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»* – протягом року;

- збільшення видобутку залізної руди, нарощування обсягів виробництва збагаченої руди та високоякісних флотаційних залізорудних окатків із вмістом заліза 65% в рамках реалізації інвестиційних проектів «MLF» та «CUP» – *ВАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Єристівський ГЗК»* – протягом року;

- вдосконалення відповідно до вимог міжнародного стандарту ДСТУ ISO 9001:2009 системи управління якістю для забезпечення подальшого просування продукції комбінату на світовому ринку та зміцнення довіри споживачів – *ВАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»* – протягом року;

- забезпечення Службою управління якістю комбінату роботи з вдосконалення процесу аналізу, поліпшення та прогнозування якісних характеристик готової продукції – *ВАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»* – протягом року;

- продовження будівництва першої черги дробильно-збагачувальної фабрики з виробництва залізорудного концентрату – *ТОВ «Єристівський ГЗК»*, *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року.

- нарощування обсягів експорту залізорудних окатків з виходом на нові ринки збуту продукції – *ВАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»*, *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- продовження робіт по освоєнню Біланівського родовища залізної руди – *ТОВ «Біланівський ГЗК»* – протягом року;

- сприяння створенню умов для розвитку в області металургійного виробництва – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року.

7.2.4. Харчова промисловість

В харчовій промисловості обсяги виробництва зменшились на 3,3%. Скорочення відбулось в галузях з виробництва молока – на 3%, м'яса – на 7,6%, кондвиробів – на 5,1% та напоїв – на 14,1%.

Приросту досягнуто в галузях з виробництва олії – на 4%, борошна - на 21,1%.

Виробництво продукції скоротилось на ТОВ «Лубенський молочний завод», АТ «Пирятинський сирзавод», ПАТ «Кременчукм'ясо», ПрАТ «Полтавський олійноекстракційний завод Кернел - Груп», ПАТ «Полтавакондитер».

Разом з тим, нарощено виробництво продукції на ПАТ «Кременчуцька кондитерська фабрика «Рошен», ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», ТОВ «Гадячсир».

Основні цілі на 2016 рік:

- зростання обсягів виробництва на підприємствах харчової промисловості;

- поліпшення рівня конкурентоспроможності продукції на зовнішньому та внутрішньому ринках;

- створення умов для інвестиційної привабливості галузі та залучення коштів у модернізацію виробництва;

- технологічне оновлення виробництва на основі впровадження сучасних, інноваційних енерго- та ресурсозберігаючих технологій;

- забезпечення достатнього рівня розвитку агропромислового сектору, як основної складової ресурсного забезпечення галузі;

- доведення рівня якості готової продукції у відповідності до європейських та міжнародних вимог.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- нарощення обсягів промислового виробництва харчової галузі на 3,2%;
- збільшення кількості інноваційно-активних підприємств та обсягів інвестицій у галузь;
- нарощення виробництва експортної та імпортозамінної продукції.

Основні завдання на 2016 рік:

- забезпечення високої якості продуктів харчування та приведення її у відповідність до вимог міжнародних стандартів – *підприємства харчової галузі* – протягом року;
- забезпечення реальних заходів з енергоефективності, як одного з головних факторів зниження рівня собівартості готової продукції та підвищення її конкурентоспроможності – *підприємства харчової галузі* – протягом року;
- застосування раціональних управлінських рішень та методів організації праці – *підприємства харчової галузі* – протягом року;
- посилення співпраці з товаровиробниками сільськогосподарської продукції, а також розширення власної сировинної бази з метою збільшення обсягів виробництва сировини – *підприємства харчової промисловості* – протягом року;
- вироблення маркетингової стратегії щодо просування продуктів харчування, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках – *підприємства харчової галузі* – протягом року;
- впровадження механізмів підвищення інвестиційної привабливості для підприємств харчової промисловості – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року.
- оновлення виробничого потенціалу та освоєння нових конкурентоспроможних видів продукції шляхом реалізації інноваційно-інвестиційних проектів, зокрема:
 - будівництво свердловини-дублера та нового складу готової продукції, модернізація мережі освітлення та системи автоматичного управління подачі тепла, модернізація лінії НОД та випуск нової продукції – *ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»* – протягом року;
 - будівництво ГВК №2 з виробництва дитячого харчування – *ПАТ «Кременчуцький міськмолкозавод»* – протягом року;
 - реконструкція холодильних приміщень, розширення та переоснащення ковбасного цеху, а також капітальний ремонт цеху первинної переробки – *ПАТ «Кременчукм'ясо»* – протягом року;
 - модернізація лінії розливу пива, монтаж станції СІР для очищення та миття технологічного обладнання – *ПАТ «Фірма «Полтавпиво»* – протягом року;
 - поточний ремонт виробничих цехів – *АТ «Пирятинський сирзавод»* – протягом року;

капітальне будівництво та технічне переозброєння виробництва, освоєння нових видів продукції – *ПП «Білоцерківська агропромислова група»* – протягом року;

- сприяння у популяризації продукції і торгових брендів місцевих товаровиробників та підвищення її якості шляхом проведення конкурсу якості продукції (товарів) виробників Полтавської області «Полтавська марка» – *Полтавська торгово-промислова палата, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, підприємства харчової промисловості* – протягом року.

7.3. Агропромисловий комплекс

У 2015 році індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з відповідним періодом 2014 року становив 107,4% (по Україні – 95,3%), у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 110,3%, у господарствах населення – 102,5%.

За темпами та обсягом виробництва валової продукції Полтавська область займає 2 місце серед регіонів України.

У 2015 році Полтавщина стала найбільшим виробником зерна в Україні (5,4 млн. тонн), це найвищий показник у державі і становить 9% від загальнодержавного обсягу.

За кількістю поголів'я ВРХ і корів у сільськогосподарських підприємствах область посіла перше місце в Україні, за поголів'ям свиней – четверте.

Також серед регіонів України по виробництву молока в сільськогосподарських підприємствах (15,9% валового надою) область займає перше місце.

7.3.1. Модернізація агропромислового комплексу

Основні цілі на 2016 рік:

- підвищення конкурентоздатності сільського господарства і сприяння розвитку сільських територій на сталій основі відповідно до стандартів ЄС і міжнародних стандартів;

- впровадження нових технологій вирощування сільськогосподарських культур із застосуванням сучасної техніки;

- підвищення ефективності використання наявної інфраструктури зберігання і транспортування аграрної продукції, створення стабільного клімату для інвестицій в інфраструктуру та логістику;

- стабілізація чисельності поголів'я худоби та обсягів виробництва продукції тваринництва за рахунок зростання продуктивності тварин та птиці.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- недопущення зменшення обсягу виробництва валової продукції сільського господарства порівняно з очікуваним у 2015 році;
- збільшення валового збору: цукрових буряків на 7,2%, олійних культур – на 7%;
- підвищення рівня заробітної плати працівників сільського господарства на 10-12%;
- створення нових робочих місць на сільських територіях.

Основні завдання на 2016 рік:

- раціональне використання земель та підвищення врожайності сільськогосподарських культур – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- застосування кращих сортів і гібридів сільськогосподарських культур в галузі рослинництва – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – I півріччя 2016 року;
- підвищення селекційно-генетичного потенціалу поголів'я худоби у галузі тваринництва – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- створення сприятливих умов для подальшого збільшення площ під краплинним зрошенням овочевих та плодово-ягідних культур – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- впровадження модернізованого обладнання на племпідприємствах для виготовлення генетичного матеріалу відповідно європейським стандартам – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- впровадження прогресивних технологій кормовиробництва, годівлі та утримання сільськогосподарських тварин, спрямовану на зменшення витрат кормів на одиницю виробленої продукції – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- технічне та технологічне переоснащення існуючих тваринницьких об'єктів, здійснення їх реконструкції – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- спрощення та розширення доступу до фінансування в аграрному секторі, в тому числі за рахунок впровадження аграрних розписок на всій території області – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року.

7.3.2. Розвиток сучасних форм кооперації в аграрному секторі

Основні цілі на 2016 рік:

- покращення соціально-економічного середовища на сільських територіях;
- організація заготівлі виробленої на продаж продукції;
- створення кращих можливостей для реалізації сільськогосподарської продукції як у регіоні так і за його межами.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення доходів в малих фермерських та особистих селянських господарствах членів сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;
- підвищення зайнятості сільського населення.

Основні завдання на 2016 рік:

- сприяння розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів з метою підвищення конкурентоспроможності малих фермерських та особистих селянських господарств, розширення сфери їх самозайнятості – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- навчально-консультативна підтримка з питань створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба, райдержадміністрації* – протягом року;
- сприяння розвитку сільських територій через розвиток мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, залучення інвестицій, у тому числі іноземних – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року.

7.3.3. Покращення послуг, спроможності та технологій для забезпечення сталості малих фермерів та сімейних господарств

Основні цілі на 2016 рік:

- підтримка малих фермерських та особистих селянських (сімейних) господарств області з метою забезпечення ефективного і стабільного їх функціонування, підвищення конкурентоспроможності продукції та досягнення стабільного економічного зростання;
- створення умов для розширення сфери зайнятості на селі шляхом стимулювання розвитку підприємництва як у сфері сільськогосподарського виробництва, так і в інших видах діяльності.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягу виробництва валової продукції сільського господарства в малих фермерських та особистих селянських господарствах області;
- створення нових робочих місць у сільській місцевості.

Основні завдання на 2016 рік:

- підтримка розвитку особистих селянських господарств як суб'єктів підприємницької діяльності, формування на їх базі ферм сімейного типу із виробництва молока – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- створення умов для розширення сфери зайнятості на селі стимулюванням розвитку малих фермерських та особистих селянських господарств – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- надання навчально-консультативної підтримки малим і середнім агровиробникам (в т.ч. малим фермерським та сімейним господарствам) – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба, райдержадміністрації* – протягом року.

7.3.4. Розвиток органічного сільського господарства та виробництва продуктів харчування

Основні цілі на 2016 рік:

- використання поновлювальних ресурсів, енергозберігаючих технологій, збереження родючості ґрунтів;
- формування культури виробництва та споживання продукції органічного землеробства.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягу та розширення асортименту виробництва органічних продуктів харчування.

Основні завдання на 2016 рік:

- стимулювання впровадження інноваційних технологій виробництва та переробки високоякісних і безпечних сільськогосподарських продуктів – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;
- забезпечення розширення спеціальної сировинної зони для виробництва безпечних та якісних продуктів дитячого харчування – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;

- впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з використанням безвідвальних знарядь, мінімалізації обробітку ґрунту – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;

- стимулювання використання природного потенціалу рослин, агротехнологічних прийомів та різноманітних природних чинників, які відроджують, підтримують та покращують родючість ґрунту – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення внутрішніх ринків високоякісною продукцією вітчизняного виробництва – *Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року.

7.4. Будівництво та житлова політика

У 2015 році підприємствами області виконано будівельних робіт на суму 4182,8 млн. грн., що становить 7,4% загальнодержавного обсягу відповідних робіт. Індекс будівельної продукції у 2015 році порівняно з 2014 роком становив 83,1% (середній по Україні – 85,1%).

За питомою вагою у загальному обсязі будівельних робіт область посідає 5 місце в Україні, а за показником виробничої активності у розрахунку на одну особу наявного населення – 2 місце.

Найвагомішу частку (75,4%) будівельних робіт виконано підприємствами, які займалися будівництвом інженерних споруд, решта – підприємствами, які займалися будівництвом будівель, з яких 10,1% – будівництвом житла.

У 2015 році нове будівництво, реконструкція та технічне переозброєння становили 67,4% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 15% та 17,6% відповідно.

У 2015 році прийнято в експлуатацію 266,3 тис. кв. метрів загальної площі житла, що на 53,1% більше 2014 року.

Основні цілі на 2016 рік:

- формування позитивного іміджу області та його популяризація серед вітчизняних та іноземних інвесторів;

- створення умов для розвитку житлового будівництва;

- створення умов для реалізації житлових програм;

- реалізація державної політики в галузі будівництва (реконструкції) об'єктів соціальної сфери;

- сприяння підвищенню темпів забезпечення територій містобудівною документацією регіонального та місцевого рівнів;

- формування інформаційних ресурсів містобудівного кадастру;

- створення умов для забезпечення безперешкодного доступу людей з обмеженими фізичними можливостями.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягів введеного в експлуатацію житла за рахунок усіх джерел фінансування порівняно з очікуваним у 2015 році на 0,7%;
- виділення з обласного бюджету 3,03 млн. грн. для реалізації заходів цільової регіональної Програми «Власний дім» на 2012-2016 роки дасть можливість ввести в експлуатацію 7 тис. кв. метрів житла, придбати за кредитні кошти 70 одиниць житла;
- виділення з обласного бюджету 2,16 млн. грн. для реалізації обласної Програми забезпечення молоді житлом на 2013-2017 роки» надасть можливість скористатися пільговим кредитом 51 молодій сім'ї;
- виділення з обласного бюджету 0,58 млн. грн. для реалізації Регіональної цільової програми створення та впровадження містобудівного кадастру на 2013-2017 роки.

Основні завдання на 2016 рік:

- розроблення та затвердження план-графіку введення в експлуатацію об'єктів житлового будівництва – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування* – I квартал 2016 року;
- зменшення об'єктів незавершеного житлового будівництва за рахунок добудови, переобладнання інших приміщень – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;
- створення сприятливих умов щодо вирішення питань з виділення земельних ділянок під будівництво доступного житла, визначених містобудівною документацією – *органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;
- створення сприятливих умов щодо вирішення питань з виділення земельних ділянок учасникам антитерористичної операції – *органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;
- здійснення відбору громадян та формування міських реєстрів громадян, які мають право на надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла та на участь у програмі молодіжного житлового будівництва – *органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;
- сприяння у реалізації окремих житлових програм, зокрема забезпечення молоді житлом та «Власний дім» – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації, Полтавське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи „Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву”, Обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі* – протягом року;

- надання кредитів громадянам за програмами забезпечення молоді житлом та «Власний дім» – *Полтавське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи „Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву”, Обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі* – протягом року;

- підготовка пропозиції щодо державного фінансування будівництва та реконструкції об'єктів соціальної сфери – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, управління капітального будівництва облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – I квартал 2016 року;

- здійснення моніторингу надходження та використання коштів з державного бюджету на розвиток соціальної сфери – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, управління капітального будівництва облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення співфінансування з місцевих бюджетів будівництва об'єктів соціальної сфери, які споруджуються із залученням коштів державного бюджету – *органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;

- добудова та введення в експлуатацію, за умови виділення з державного бюджету необхідного обсягу фінансування, I пускового комплексу – унікального діагностичного центру обласного протитуберкульозного диспансеру по вул. Київське шосе, 1-в в с. Супрунівка Полтавського району Полтавської області (III черга, будівництва) – *Департамент фінансів облдержадміністрації, Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, управління капітального будівництва облдержадміністрації* – протягом року;

- добудова та введення в експлуатацію, за умови належного державного та місцевого фінансування, дитячого садка-школи в мікрорайоні 278 в м. Кременчуці – *Департамент фінансів облдержадміністрації, Департамент освіти і науки облдержадміністрації, управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, Кременчуцький міськвиконком* – протягом року;

- будівництво школи в м. Червонозаводське Лохвицького району – *управління капітального будівництва* – протягом року;

- будівництво та введення в експлуатацію, за умови належного фінансування, спортивно-видовищного комплексу з приміщеннями громадського обслуговування по вул. П.Юрченка у м. Полтаві – *виконавчий комітет Полтавської міської ради* – протягом року;

- надання методологічної та організаційної допомоги з питань розроблення, погодження та затвердження містобудівної документації всіх рівнів у порядку, передбаченому законодавством – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;

- сприяння розробці та оновленню схем планування територій районів області, генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій населених пунктів, детальних планів територій в межах та за межами населених пунктів області для визначення перспективних напрямків розвитку територій області – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;

- завершення розробки схем планування території Миргородського, Лубенського, Оржицького, Полтавського районів – *Миргородська, Лубенська, Оржицька, Полтавська райдержадміністрації* – протягом року;

- оновлення схем планування Новосанжарського, Лохвицького районів – *Новосанжарська, Лохвицька райдержадміністрації* – протягом року; .

- затвердження проектів генеральних планів міст Лохвиця, Пирятин та Хорол, смт Опішня Зіньківського району, смт Новооржицьке Оржицького району, смт Чутово Чутівського району, с. Великі Сорочинці Миргородського району – *відповідні органи місцевого самоврядування* – протягом року;

- розроблення та погодження плану зонування території міста Полтава – *Полтавський міськвиконком* – протягом року;

- сприяння створенню та впровадженню містобудівного кадастру в області, формування інформаційних ресурсів містобудівного кадастру – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року;

- здійснення жорсткого контролю за врахуванням потреб маломобільних груп населення при будівництві нових, проведенні реконструкції та капітальних ремонтів існуючих об'єктів соціальної інфраструктури, житлового та громадського призначення – *органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації, обласна служба ДП „Укрдержбудекспертиза”, територіальний орган Державного архітектурно-будівельного контролю у Полтавській області* – протягом року;

- проведення моніторингу щодо виконання робіт згідно існуючого реєстру об'єктів соціального та громадського призначення, які підлягають пристосуванню до потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями – *управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, райдержадміністрації* – протягом року.

7.5. Транспорт і зв'язок

У 2015 році протяжність мережі автомобільних доріг загального користування Полтавської області становила 8876,3 км, з яких 2313,9 км – дороги державного значення, а 6562,4 км – дороги місцевого значення, з яких 3593,4 км – обласні дороги та 2969 км – районні дороги.

Протягом 2015 року виконано робіт на суму – 246 млн. грн., у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 222 3 млн. грн., обласного бюджету – 23,7 млн. грн. Введено в експлуатацію – 25,8 км відремонтованих доріг (в тому числі 3,3 км доріг, які будуть введені на початку 2016 року).

У 2013 році розпочаті роботи з реалізації Другого проекту поліпшення автомобільних доріг та безпеки руху України, а саме виконання капітального ремонту автомобільної дороги М-03 Київ – Харків – Довжанський на ділянці від м.Лубни до м.Полтави. Загальна протяжність ділянок капітального ремонту становить 84,4 км, це 32% від загальної протяжності автодороги М-03 Київ – Харків – Довжанський на території області. Зазначені роботи виконує італійська компанія „Todini Costruzioni Generali S.p.A“.

Виконані заплановані на 2015 рік заходи з безпеки дорожнього руху. Встановлено та замінено 2332 дорожніх знаки, поновлена горизонтальна дорожня розмітка протяжністю 300 км.

Також ліквідовано 221,4 тис. кв. м ямковості на 1387 км доріг.

У 2015 році послугами пасажирського автомобільного транспорту скористалися 51,9 млн. пасажирів.

Маршрутна мережа Полтавської області сформована, практично всі населені пункти області охоплені транспортним сполученням.

Автобуси перевізників всіх форм власності виконують рейси на 754 маршрутах, у тому числі на 457 приміських та 297 міжміських внутрішньо- та міжобласних. Щоденно на зазначених маршрутах працює більше однієї тисячі одиниць транспорту.

У 2015 році автомобільним транспортом перевезено 2,6 млн. тонн вантажів. У 2015 році залізничним транспортом відправлено 12,7 млн. пасажирів, перевезено вантажів 21,7 млн. тонн.

Полтавська дирекція УДППЗ „Укрпошта“ має розвинуту інфраструктурну мережу об'єктів поштового зв'язку, яка налічує 647 стаціонарних та 2 пересувних відділень поштового зв'язку, 29 пунктів зв'язку, що дозволяє обслуговувати мешканців 1861 населеного пункту області.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення мешканців області транспортним сполученням та створення умов для його безперервного та безпечного функціонування;
- реалізація стратегії розвитку ПОКП «Аеропорт - Полтава»;
- сприяння розвитку галузі зв'язку та впровадженню новітніх технологій, систем мобільного зв'язку та швидкісного доступу до мережі Інтернет;

- поліпшення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг, мостів та дорожньої інфраструктури;
- підвищення рівня інформаційного забезпечення учасників дорожнього руху.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягів пасажирських перевезень автомобільним та залізничним транспортом на 0,2% та 0,5% відповідно;
- збільшення кількості операцій повітряних суден в ПОКП «Аеропорт - Полтава»;
- будівництво, реконструкція та ремонт автомобільних доріг у відповідності до планів робіт на 2016 рік;
- зниження рівня аварійності на автомобільних дорогах загального користування у порівнянні з попереднім роком;
- встановлення додаткових дорожніх знаків маршрутного орієнтування – 3 шт.;
- збереження від руйнування мережі автодоріг загального користування шляхом здійснення заходів з їх ремонту та утримання на основі даних системи управління станом дорожніх покриттів та аналітично-експертної системи управління мостами – 300 тис. грн.

Основні завдання на 2016 рік:

- підвищення рівня безпеки руху автомобільного транспорту загального користування – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації, УДАІ УМВС України в Полтавській області, управління Укртрансінспекції в Полтавській області* – протягом року;
- реалізація стратегії розвитку ПОКП «Аеропорт - Полтава» – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації, ПОКП «Аеропорт-Полтава»* – протягом року;
- проведення обстежень діяльності автомобільних перевізників щодо дотримання останніми умов договорів про організацію перевезень пасажирів автомобільним транспортом та Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту приватними перевізниками – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації, ТОВ «Полтаватранс», райдержадміністрації* – протягом року;
- сприяння розвитку галузі зв'язку та впровадження новітніх технологій та послуг, систем мобільного зв'язку та швидкісного доступу до мережі Інтернет – *Полтавська філія ПАТ «Укртелеком»* – протягом року;
- забезпечення доступу споживачів до універсальних послуг поштового зв'язку, поліпшення якості їх надання, розширення спектра нових послуг поштового зв'язку на базі інформаційно-комунікаційних технологій – *Полтавська дирекція УДППЗ «Укрпошта»* – протягом року;
- збереження від руйнування мережі автомобільних доріг загального користування та забезпечення їх ефективного функціонування шляхом здійснення заходів з ремонту та експлуатаційного утримання на основі даних

системи управління станом дорожніх покриттів та аналітично-експертної системи управління станом дорожніх покриттів та аналітично-експертної системи управління мостами – *Служба автомобільних доріг у Полтавській області* – протягом року;

- підвищення ефективності інноваційної та інвестиційної діяльності шляхом впровадження новітніх технологій із залученням недержавних інвестицій у будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт автомобільних доріг – *Служба автомобільних доріг у Полтавській області* – протягом року;

- забезпечення належного експлуатаційного стану на мережі автомобільних доріг загального користування, які мають визначне соціально-економічне значення для місцевих територіальних громад – *Служба автомобільних доріг у Полтавській області* – протягом року.

7.6. Диверсифікація джерел енергопостачання та підвищення рівня енергоефективності регіону

В рамках Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива механізмом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів скористалося 2467 сімей на суму 37,3 млн.грн. та 10 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків на суму 504,7 тис.грн.

За рахунок міжнародних коштів в області реалізовано 17 проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій. Обсяг фінансування по проектах склав 67,6 млн.грн.

Основні цілі на 2016 рік:

- підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів;

- подальша оптимізація паливно-енергетичного балансу області (заміна імпортованого природного газу альтернативними видами палива, заміна енергії з біологічних видів палива на енергію сонця та вітру);

- підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами бюджетної сфери;

- популяризація енергозбереження серед громадян;

- виконання заходів, передбачених Регіональною програмою енергозбереження на 2016 рік.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- зменшення на 3-6% до рівня 2015 року обсягів споживання імпортованого газу;

- зменшення питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів на одиницю виробленої продукції (наданих послуг) на 0,2% – у промисловості

та АПК; на 0,5% – енергетичної складової у тарифах підприємств комунальної галузі;

- переведення в 25 районах області сумарно не менше 30 комунальних (бюджетних) котелень на використання альтернативних видів палива;

- упровадження в бюджетних установах області не менше 5 сонячних колекторів для підігріву води;

- зменшення на 1,5% понаднормативних втрат енергоресурсів у бюджетній сфері за рахунок термічної модернізації будівель;

- зменшення на 1,8% обсягів споживання населенням природного газу (власного видобутку).

Основні завдання на 2016 рік:

- сприяння залученню інвесторів до реалізації проектів переведення котелень бюджетних установ і підприємств комунальної теплоенергетики на альтернативні види палива – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві структурні підрозділи облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування* – протягом року;

- сприяння розробці та включенню до Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій проектів, що передбачають заміщення у котельних бюджетної сфери та комунальної галузі імпортованого газу альтернативними видами палива – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації* – I-II квартал 2016 року;

- розробка та реалізація проектів обладнання будівель бюджетної сфери сонячними колекторами – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, галузеві структурні підрозділи облдержадміністрації* – протягом року;

- розробка та реалізація проектів переведення вуличного освітлення на живлення від сонячної енергії з використанням енергоощадних ламп – *сільські, селищні та міські ради, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- проведення обласних семінарів з питань підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами бюджетної сфери на основі досвіду Миргородської міської ради – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – II-III квартал 2016 року;

- сприяння підвищенню рівня обізнаності населення щодо економічної доцільності використання енергозберігаючого обладнання і технологій у власних квартирах та житлових будинках, створення засобами масової інформації відповідного демонстраційного та друкованого матеріалу – *райдержадміністрації, виконкоми сільських, селищних і міських рад, Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- сприяння реалізації механізмів часткової компенсації населенню коштів на придбання твердопаливних та електричних котлів у рамках

Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2016 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 року № 243 – *виконками сільських, селищних і міських рад, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення виконання планових показників, передбачених Регіональною програмою енергозбереження на 2016 рік – *райдержадміністрації, міськвиконками* – протягом року;

- сприяння в організації виконання та проведення моніторингу заходів, передбачених Регіональною програмою енергозбереження на 2016 рік – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року.

7.7. Розвиток торгівлі

Оборот роздрібної торгівлі за 2015 рік становив 29,7 млрд. грн., що складає 79,5% обсягу 2014 року.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі, за 2015 рік становив 13,1 млрд. грн., що в порівнянних цінах на 21% менше обсягу 2014 року.

Основні цілі на 2016 рік:

- збереження сталої тенденції обсягів роздрібного товарообороту суб'єктами господарювання сфери торгівлі;

- задоволення попиту споживачів асортиментом якісних товарів відповідно до діючих стандартів;

- подальше впровадження прогресивних форм обслуговування населення;

- забезпечення стабільної діяльності та розвитку ефективної торговельної інфраструктури за рахунок створення сучасних підприємств торгівлі, удосконалення їх матеріально-технічної бази та оптимального розміщення в населених пунктах.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення частки місцевих товаровиробників на регіональному споживчому ринку;

- збільшення обсягів у порівнянних цінах обороту роздрібної торгівлі на 2%;

- збільшення обсягів у порівнянних цінах обороту ресторанного господарства на 1,5%;

- дотримання прав споживачів щодо безпеки і якості товарів, робіт і послуг.

Основні завдання на 2016 рік:

- подальший розвиток та становлення інфраструктури споживчого ринку, здатної забезпечити достатній рівень обслуговування населення у відповідності з його потребами та з урахуванням нормативів забезпеченості мешканців об'єктами торгівлі – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- зростання питомої ваги товарної маси від місцевих товаровиробників на регіональному споживчому ринку – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- створення мережі оптових підприємств з реалізації товарів масового вжитку (попиту) у містах і районних центрах області з метою формування та зберігання товарних запасів, товарозабезпечення роздрібної торгівлі – *райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- оптимізація мережі об'єктів дрібно-роздрібної торгівлі із врахуванням інтересів споживачів, вимог архітектурно-будівельного законодавства та впорядкування їх діяльності – *райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- впровадження заходів із впорядкування та благоустрою ринків із продажу продовольчих та непродовольчих товарів – *Полтавська облспоживспілка, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- оптимізація роботи щодо ліквідації осередків стихійної торгівлі та місць несанкціонованої вуличної торгівлі – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми спільно з контролюючими та правоохоронними органами* – протягом року;

- налагодження партнерських відносин між місцевими органами виконавчої влади, товаровиробниками та суб'єктами роздрібної торгівлі області в частині реалізації населенню соціально значущих продовольчих товарів належної якості за доступними цінами, недопущення необґрунтованого зростання цін на основні товари і послуги – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми, інспекція з питань захисту прав споживачів у Полтавській області, сектор у Полтавській області Державної інспекції України з контролю за цінами* – протягом року;

- облаштування пандусів для забезпечення безперешкодного доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями до підприємств торгівлі, закладів ресторанного господарства – *райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- організація та проведення ярмарково-виставкових заходів із продажу сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року.

8. Зовнішньоекономічна діяльність

Зовнішньоторговельний оборот товарів області за підсумками 2015 року склав 2397,7 млн. дол. США. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становив 564,3 млн. дол. США.

Коефіцієнт покриття експорту імпортом склав 1,62 (1,91 у відповідному періоді минулого року).

Зовнішньоторговельні операції товарами область здійснювала з партнерами з 128 країнами світу. Обсяг експорту товарів становив 1481 млн. дол. США, а обсяг імпорту продукції – 916,7 млн. дол. США.

Основні цілі на 2016 рік:

- формування сприятливого середовища для товаровиробників-експортерів області щодо максимального використання ними переваг режиму зони вільної торгівлі з країнами-членами Європейського Союзу у рамках підписаної Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- сприяння зацікавленим експортерам області щодо просування товарів та послуг на перспективні закордонні ринки країн світу, зокрема африканський і близько-середньо-східний ринки;
- подальша робота у напрямку створення сприятливих умов для нарощення експортного потенціалу регіону та підвищення конкурентоспроможності області в цілому;
- активізація міжрегіонального співробітництва з країнами-членами Європейського Союзу у рамках підписаної Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також країнами, перспективними торговельно-економічними партнерами області;
- залучення ресурсів міжнародних фінансових та донорських організацій для розвитку територій.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення обсягу експорту товарів порівняно з очікуваним у 2015 році на 3%;
- ефективний розвиток області в цілому внаслідок розширення міжнародного співробітництва з країнами світу та збільшення експортного потенціалу товаровиробників, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність на території Полтавщини;
- розширення міжнародної співпраці з метою ефективного використання регіонального потенціалу та комплексного розвитку області;
- відновлення інфраструктури малих міст та сільських населених пунктів області, розвиток самоорганізації місцевих громад невеликих населених пунктів області.

Основні завдання на 2016 рік:

- впровадження заходів у напрямку подальшої реалізації на території області пунктів Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між

Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, Полтавська ТПП* – протягом року;

- подальша робота щодо представлення окремих виробничих і експортних можливостей суб'єктів господарювання області та експортно-інвестиційного потенціалу регіону в цілому на провідних міжнародних ділових та виставково-ярмаркових заходах, які проводяться за межами країни та в Україні (згідно з затвердженим планом проведення виставкових заходів) – *Рада з питань виставкової діяльності при облдержадміністрації, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації спільно із галузевими структурними підрозділами облдержадміністрації* – протягом року;

- підготовка пропозицій щодо напрямків розвитку двостороннього співробітництва області з провідними країнами світу для розгляду на засіданнях двосторонніх Комісій з питань торговельно-економічного співробітництва – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації спільно із галузевими структурними підрозділами облдержадміністрації, райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування області* – протягом року;

- проведення презентацій торгово-економічного потенціалу Полтавщини серед дипломатичних представництв зарубіжних країн в Україні з метою формування позитивного іміджу області – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- реалізація заходів у рамках укладених Угод про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво між Полтавською областю та регіонами іноземних країн, опрацювання можливостей розширення кола регіонів-партнерів – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації спільно із галузевими структурними підрозділами облдержадміністрації, райдержадміністрації* – протягом року;

- напрацювання щодо розширення географії міжнародного співробітництва Полтавської області – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування області* – протягом року;

- забезпечення офіційних візитів до Полтавської області делегацій регіонів-партнерів та протокольних заходів під час перебування іноземних делегацій та представників посольств, акредитованих в Україні – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації* – протягом року;

- упровадження в області Проекту ЄС та Програми Розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» – *Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми, районні ради відібраних районів та громади-учасники проекту* – протягом року;

- упровадження у Полтавській області швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO) - Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування та громади-учасники проекту – протягом року;

- упровадження в області Проекту українсько-німецького технічного співробітництва «Енергоефективність у громадах» (GIZ) – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації, виконавчі комітети Полтавської, Лубенської, Комсомольської, Миргородської міських рад – протягом року;

- упровадження в області Проекту українсько-німецького технічного співробітництва «Реформа управління на сході України» (GIZ) – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування-учасники проекту – протягом року;

- упровадження в області Проекту ЄС «Полтавська область для внутрішньо переміщених осіб» – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, Гадяцька міська рада, Новогалеїцинська селищна рада, Полтавська обласна організація Товариства Червоного Хреста України, Благодійна організація «Світло Надії», Комунальна бюджетна установа «Обласний контактний центр», Полтавський обласний центр зайнятості – протягом року;

- залучення інструментів технічної допомоги Європейського Союзу, підготовка і подання заявок на здійснення заходів у рамках проектів міжнародної технічної та консультативної допомоги; підготовка навчальних візитів, семінарів та експертних місій, організація і проведення семінарів та робочих зустрічей із зацікавленими потенційними реципієнтами з метою представлення та роз'яснення роботи з інструментами зовнішньої допомоги Європейського Союзу; участь у нових проектах ЄС – Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування – протягом року.

9. Соціальна сфера

9.1. Демографічна ситуація

На 01.01.2016 в області чисельність наявного населення становила 1438,9 тис. осіб. Упродовж 2015 року чисельність населення зменшилась на 10,1 тис. осіб.

Зменшення чисельності населення області відбулось за рахунок природного скорочення, що становило 11 тис.осіб та в розрахунку на 1000 наявного населення складало 7,6 особи.

Кількість живонароджених у 2015 році становила 13,5 тис.осіб, померлих – 24,5 тис. осіб.

Водночас зафіксований міграційний приріст населення – 990 осіб (міські поселення – 859 особи, сільська місцевість – 131 особа), або 0,7 особи на 1000 наявного населення.

Для поліпшення демографічного стану в області вживаються заходи з реалізації обласних програм, зокрема таких:

- Цільова соціальна Програма протидії захворюванню на туберкульоз на 2013-2016 роки (*затверджена рішенням 15 сесії обласної ради VI скл. від 28.02.2013*), Обласна цільова соціальна Програма профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів на 2014- 2016 роки (*затверджена рішенням 22 сесії обласної ради VI скл. від 25.04.2014*), Обласна цільова соціальна Програма протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2015-2018 роки (*затверджена рішенням 31 сесії обласної ради VI скл. від 02.10.2015*), які передбачають реалізацію основних пріоритетів державної соціальної політики у сфері охорони здоров'я області;

- обласна Комплексна програма соціального захисту і соціального забезпечення населення області на 2013-2020 роки (*затверджена рішенням 15 сесії обласної ради VI скл. від 28.02.2013*), яка передбачає підтримку найбільш не захищених верств населення, а саме тієї категорії громадян, які за віком чи за станом здоров'я або у зв'язку з ситуацією, що склалась на ринку праці, перебувають у скрутному становищі; забезпечення соціального захисту та підтримки найбільш незахищених верств населення.

Основні цілі на 2016 рік:

- зменшення природного скорочення населення;
- зменшення міграційного скорочення населення.

Основні завдання на 2016 рік:

- створення умов для розвитку сім'ї, охорони материнства та дитинства;
- сприяння уповільненню темпів скорочення кількості померлих, насамперед дитячої смертності, шляхом підвищення якості надання медичної допомоги матерям та дітям;
- сприяння налагодженню постійного моніторингу демографічних процесів;
- більш повне задоволення освітніх, культурних потреб та медичних послуг населенню.

9.2. Зайнятість населення та ринок праці

За 2015 рік послуги служби зайнятості отримало 81,7 тис. безробітних, що на 5,5% більше, ніж у 2014 році. Серед безробітних третину становили особи, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню (зокрема, особи з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, демобілізовані військовослужбовці, які брали участь в антитерористичній операції).

У 2015 році за сприяння обласної служби зайнятості отримали роботу 38,4 тис. осіб, що на 3,2% більше показника 2014 року, в тому числі 23,2 тис. як зареєстровані безробітні.

Серед безробітних, які знайшли роботу, 413 громадян за сприяння служби зайнятості започаткували власний бізнес шляхом одноразової виплати допомоги по безробіттю.

З метою забезпечення фахового трудового потенціалу та задоволення потреб роботодавців в кваліфікованому персоналі, протягом 2015 року 8,6 тис. безробітних проходили професійне навчання за направленням служби зайнятості.

Основні цілі на 2016 рік:

- підвищення професійно-кваліфікаційних якостей продуктивних трудових ресурсів, відновлення структурної відповідності між пропозицією і попитом на робочу силу;
- стимулювання розширення сфери прикладання праці у пріоритетних галузях економіки з належними умовами праці;
- забезпечення соціального захисту населення від безробіття шляхом реалізації активних програм сприяння зайнятості населення та профілактики настання безробіття;
- забезпечення державних гарантій зайнятості, сприяння інтеграції в суспільство осіб, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці;
- вирішення питань трудової та професійної адаптації громадян, які переміщені із тимчасово окупованих територій та районів проведення антитерористичної операції;
- зміцнення позиції молоді, випускників всіх видів навчальних закладів на ринку праці;
- усунення міжгалузевої диференціації рівнів оплати праці та диференціації середньомісячної заробітної плати в розрізі адміністративно-територіальних одиниць області;
- забезпечення своєчасності виплати заробітної плати та прискорення темпів погашення заборгованості з виплати заробітної плати.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- працевлаштування за сприяння служби зайнятості 40,1 тис. осіб;
- забезпечення професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації для 9 тис. безробітних;

- активізація розвитку підприємницької ініціативи шляхом збільшення чисельності осіб, які отримають допомогу по безробіттю одноразово для організації підприємницької діяльності, до 530 осіб;
- забезпечення мотивації до праці та матеріальної підтримки безробітних через організацію громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру для 22,1 тис. осіб.

Основні завдання на 2016 рік:

- забезпечення продуктивної зайнятості населення шляхом стимулювання роботодавців до розширення сфери прикладання праці, впровадження інструментів розвитку підприємницької ініціативи і започаткування власного бізнесу – *обласний центр зайнятості* – протягом року;
- розвиток професійної мобільності робочої сили через систему формування фахового вдосконалення та компетентності трудового потенціалу, підготовку кадрів у відповідності до потреб регіональної економіки – *обласний центр зайнятості, Департамент економічного розвитку облдержадміністрації, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, управління містобудування та архітектури облдержадміністрації* – протягом року;
- забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб на зайнятість, працевлаштування та професійної адаптації демобілізованих учасників антитерористичної операції, сприяння започаткуванню власної справи, підвищення конкурентоспроможності демобілізованих військовослужбовців – *обласний центр зайнятості, Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді* – протягом року;
- забезпечення тимчасової зайнятості та додаткового стимулювання мотивації до праці шляхом організації і проведення громадських робіт, спрямованих на задоволення суспільних потреб територіальних громад – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, обласний центр зайнятості* – протягом року;
- розвиток нових форм та методів профорієнтаційної роботи з молоддю, спрямованої на підвищення якості робочої сили – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, обласний центр зайнятості* – протягом року;
- сприяння проведенню конструктивного діалогу між органами виконавчої влади та організаціями і об'єднаннями роботодавців та професійних спілок щодо вжиття спільних заходів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері оплати праці, трудових відносин – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації* – протягом року;
- здійснення заходів щодо прискорення темпів погашення заборгованості з виплати заробітної плати – *управління Держпраці у Полтавській області, галузеві департаменти та управління*

облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми, Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації – протягом року.

- своєчасне та якісне проведення моніторингу стану виплати заробітної плати на підприємствах області з урахуванням виплати поточної заробітної плати за звітний період – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації – протягом року.*

9.3. Грошові доходи населення та заробітна плата

Збільшення розміру оплати праці, скорочення диференціації доходів є одним із основних завдань щодо підвищення рівня життя населення.

У 2015 році середньомісячна заробітна плата, нарахована штатному працівнику зросла на 19% у порівнянні з 2014 роком і становить 3783 грн.

До видів економічної діяльності з найвищим рівнем оплати праці відносилися виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення, виробництво електричного устаткування, добувна промисловість і розроблення кар'єрів, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції, де заробітна плата працівників перевищила середній показник по області в 1,7–2,3 раза.

Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у працівників сфери тимчасового розміщування й організації харчування, мистецтва, спорту, розваг та відпочинку, виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності, текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування і не перевищував 63,1% від середнього рівня по області.

Проте, враховуючи інфляційні процеси реальна заробітна плата найманих працівників у 2015 році по відношенню до 2014 року скоротилася на 21,2% (по Україні – на 20,2%).

Станом на 01.01.2016 загальна заборгованість із заробітної плати становила 31,4 млн. грн., в тому числі:

- на 14 економічно активних підприємствах – 13,6 млн. грн. (43,3%);
- на 23 підприємствах-банкрутах – 17,3 млн. грн. (55,3%);
- на 2 економічно неактивних – 424,6 тис. грн. (1,4%).

При цьому, 94% (12,8 млн. грн.) від загальнообласної заборгованості економічно активних підприємств заборгували шість економічно активних підприємств:

1. ТОВ „Гадячсир” та його структурні підрозділи – 6,6 млн. грн.;
2. ТОВ „Техмолпром” – 3 млн. грн.;
3. ПрАТ „Будівельне управління №9, „Полтаванафтогазбуд” – 1,2 млн. грн.;
4. Приватний ВНЗ „Кременчуцький університет економіки, інформаційних технологій, управління” – 983 тис. грн.;

5. ПАТ „Рижівський гранітний кар’єр” – 588 тис. грн.;

6. ТОВ „Електромонтаж 410” – 481 тис. грн.

Найбільші суми заборгованості мають підприємства Гадяцького району – 8,2 млн. грн., м.Кременчук – 1,5 млн. грн., Полтавського району – 1,2 млн. грн., м.Комсомольськ – 588 тис. грн. та м. Полтава – 561 тис. грн. Разом по 5 зазначених адміністративно-територіальних одиницях заборговано 12,1 млн. грн., що становить 88,6% до загальнообласного боргу економічно активних підприємств.

Порівняно з початком 2015 року заборгованість на економічно активних підприємствах збільшилася на 1,8 млн. грн. (до 13,6 млн. грн.). Станом на 01.01.2016 заробітну плату не виплачено 2,2 тис. осіб.

Протягом 2015 року вдалося повністю погасити заборгованість на 19 економічно активних підприємствах на загальну суму 4,5 млн. грн.

Заборгованість із заробітної плати підприємств, щодо яких застосовані процедури відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом станом на 01.01.2016 становила 17,3 млн. грн. (55,3% до загальнообласного боргу).

Із 23 підприємств, що знаходяться в різних стадіях банкрутства, 14 знаходяться в процедурі ліквідації із загальною сумою боргу 6,7 млн. грн., 2 – в процедурі санації на суму боргу 4,9 млн. грн., 7 – в процедурі розпорядження майном на 5,7 млн. грн.

Порівняно з початком 2015 року заборгованість на підприємствах-банкрутах збільшилася на 4,2 млн. грн. (32%).

У 2016 році буде збережена тенденція росту грошових доходів населення за рахунок державних соціальних гарантій:

- підвищення державних соціальних гарантій щодо розміру мінімальної заробітної плати – з 1 січня 2016 року - 1378 грн., з 1 травня збільшиться на 72 грн. та становитиме 1450 грн., а з 1 грудня 2016 року – збільшиться на 100 грн. та становитиме 1550 грн. (тобто зросте на 12%);

- збільшення мінімального розміру пенсії за віком, пенсії зростатимуть із 1074 грн. (станом на січень) у два етапи: з 1 травня - до 1130 грн. та з 1 грудня - до 1208 грн. Протягом 2016 року мінімальні пенсії будуть збільшені на 134 грн., або на 12,5 %;

- зростання прожиткового мінімуму на одну особу з 1 січня 2016 року буде збільшено до 1330 грн, з 1 травня до 1399 і з 1 грудня до 1496 гривень.

Основні цілі на 2016 рік:

- сприяння зростанню грошових доходів та підвищенню рівня життя населення;

- погашення заборгованості з виплати заробітної плати.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- середньомісячна заробітна плата становитиме 4130 грн.;

- індекс реальної заробітної плати – 100,2%.

Основні завдання на 2016 рік:

- дотримання умов галузевих угод та колективних договорів у частині оплати праці, недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати;
- запобігання фактам неофіційних трудових відносин.
- сприяння підвищенню заробітної плати на основі розвитку економіки та продуктивності праці.

9.4. Соціальне забезпечення

Протягом 2015 року Програмою житлових субсидій охоплено 319 тис. сімей, що становить 53,8% від сімей в області. Порівняно з 2014 роком кількість одержувачів збільшилася на 255,8 тис., а саме у 5 разів.

Практично кожна друга сім'я області на сьогодні забезпечена державною підтримкою у вигляді житлових субсидій. Середній розмір субсидії – 1466 грн.

Для надання житлових субсидій у 2015 році було спрямовано з державного бюджету 912,9 млн. грн., що дало змогу своєчасно призначати і перераховувати житлові субсидії.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення соціальної підтримки населення в умовах підвищення цін і тарифів на оплату житлово-комунальних послуг;
- надання пільг передбачених чинним законодавством.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- забезпечення надання державних допомог понад 170 тис. осіб з числа отримувачів всіх видів державних соціальних гарантій;
- забезпечення надання пільг згідно законів України близько 455,8 тис. осіб з числа окремих категорій громадян, які перебувають на обліку в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги;
- забезпечення надання населенню житлової субсидії не менше 36% населення області – 216 тис. сімей.

Основні завдання та заходи на 2016 рік:

- забезпечення надання громадянам всіх соціальних гарантій за принципом „єдиного вікна” – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, рай(міськ)управління праці та соціального захисту населення* – протягом року;
- забезпечення моніторингу та контролю за своєчасним наданням соціальної допомоги особам, які її потребують – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, рай(міськ)управління праці та соціального захисту населення* – протягом року.

9.4.1. Створення необхідних умов для переселенців з тимчасово окупованих територій та надання соціальної підтримки учасникам АТО та членам їх сімей, особам з обмеженими фізичними можливостями

Пріоритетним напрямком соціального захисту населення області визначено надання соціальної підтримки учасникам АТО та членам їх сімей.

На реалізацію вказаного напрямку в 2015 році з обласного бюджету було спрямовано 12,5 млн. грн., зокрема:

- запроваджена нова форма комплексної соціальної адаптації демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в АТО, та членів їх сімей шляхом надання санаторно-курортних послуг. На вказані цілі спрямовано 7 571 тис. грн. Оздоровлено 1782 учасники АТО та члени їх сімей;

- надання матеріальної допомоги членам сімей загиблих учасників АТО (надано 125 сім'ям по 25 тис. грн. кожній);

- надання матеріальної допомоги військовослужбовцям, які отримали поранення (надано 572 пораненим до 15 тис. грн. кожному).

- підтримка членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО на увічнення пам'яті загиблих (надано допомогу 61 сім'ї по 10 тис. грн. кожній сім'ї).

В області з березня 2015 року запроваджено соціальне супроводження всіх сімей демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в АТО, а також членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО шляхом формування «Соціального паспорту».

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення соціальної підтримки особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції;

- надання соціальної підтримки учасникам АТО та членам їх сімей.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- забезпечення надання державних соціальних гарантій близько 30 тис. внутрішньо переміщених осіб, які перебувають в Полтавській області.

Основні завдання та заходи на 2016 рік:

- забезпечити взяття на облік внутрішньо переміщених осіб та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, рай(міськ)управління праці та соціального захисту населення* – протягом року;

- своєчасне призначення та виплата внутрішньо переміщеним особам щомісячної адресної допомоги на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, рай(міськ)управління праці та соціального захисту населення* – протягом року;

- надання внутрішньо переміщеним особам всіх державних соціальних гарантій передбачених діючим законодавством –

Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, рай(міськ)управління праці та соціального захисту населення – протягом року;

- надання матеріальної допомоги членам сімей загиблих учасників АТО та військовослужбовцям, які отримали поранення – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, рай(міськ)управління праці та соціального захисту населення – протягом року;*

- забезпечити надання соціальних послуг особам з обмеженими фізичними можливостями через територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг) – *райдержадміністрації, міськвиконкоми – протягом року;*

- забезпечити надання реабілітаційних послуг дітям інвалідам в центрах соціальної реабілітації дітей інвалідів (із залученням дітей територіально наближених районів) - Кременчуцький, Лубенський, Полтавський, Миргородський міськвиконкоми, Гадяцька райдержадміністрація – протягом року;

- забезпечити виконання державних програм стосовно соціального захисту інвалідів (засоби реабілітації, санаторно-курортне лікування) – *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації – протягом року;*

- забезпечити надання соціальних послуг самотнім інвалідам в будинках-інтернатах в системі соціального захисту - *Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації – протягом року;*

- надавати інформаційну підтримку інвалідам стосовно норм чинного законодавства України, яке регулює права інвалідів – *Полтавський обласний осередок Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України», структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми – протягом року;*

- забезпечити максимальне виконання положень Конвенції про права інвалідів - *Полтавський обласний осередок Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України», структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми – протягом року.*

9.5. Пенсійне забезпечення

В 2015 році забезпечено стабільне фінансування та своєчасну виплату пенсій 467 тис. непрацездатним громадянам області, в числі яких налічується понад 15 тис. осіб внутрішньо переміщених осіб з непідконтрольних українській владі районів Донецької та Луганської областей.

За минулий рік органами Пенсійного фонду призначено також 15,2 тис. нових пенсій, проведено 11 тис. їх індивідуальних перерахунків.

У зв'язку зі зміною розміру прожиткового мінімуму з 1 вересня 2015 року здійснено масові перерахунки пенсій 428,8 тис. одержувачам, своєчасно

реалізовано інші нормативно-правові акти, спрямовані на збільшення рівня пенсійного забезпечення непрацездатних громадян.

Основні цілі на 2016 рік:

- запровадження нових стандартів прийому та покращення умов обслуговування непрацездатних громадян і застрахованих осіб;
- забезпечення захисту прав застрахованих осіб.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- скорочення в два рази терміну призначення і виплати пенсій, поступовий відхід від паперових документів в зв'язку з впровадженням електронного документообігу, зниження адміністративних видатків органів Пенсійного фонду;
- створення належних умов для прийому громадян в органах Пенсійного фонду;
- зменшення заборгованості до бюджету Пенсійного фонду на основі формування високої платіжної культури платників пенсійних внесків.

Основні завдання та заходи на 2016 рік:

- проведення програмно-технічного переоснащення роботи структурних підрозділів Головного управління Пенсійного фонду України в Полтавській області – *Головне управління Пенсійного фонду України в Полтавській області* – I півріччя 2016 року;
- здійснення заходів по оптимізації структури та скороченню чисельності штатів для роботи в нових умовах електронного документообігу – *Головне управління Пенсійного фонду України в Полтавській області* – I півріччя 2016 року;
- забезпечення повного охоплення заходами стягнення, передбаченими чинним законодавством, існуючої заборгованості до бюджету Пенсійного фонду, – *Головне управління Пенсійного фонду України в Полтавській області, Головне територіальне управління юстиції у Полтавській області Міністерства юстиції України, Головне управління Державної фіскальної служби у Полтавській області* – протягом року.

9.6. Житлово-комунальне господарство

Станом на 01.01.2016 в області функціонувало 419 ОСББ, що обслуговують 512 будинків загальною площею 1274,3 тис. м² (11% від загальної площі житлового фонду), крім того функціонує 227 ЖБК, 269 будинкових комітетів, що відносяться до інших форм самоорганізації населення. Таким чином, в області функціонує 906 об'єднання громадян, які обслуговують 999 житлових будинки.

Для поглиблення демонополізації житлово-комунального господарства та потенційно конкурентних ринків житлово-комунальних послуг в області створено 11 управляючих компаній, в тому числі у м. Кременчуці – 2

управляючі компанії, в управлінні яких знаходяться 1170 будинків, у м. Комсомольську – 5 управляючих компаній - ДЕЗів (дирекції єдиного замовника), в управлінні – 210 будинків, в м. Полтаві створено 6 управляючих компаній, з них функціонують 4, що управляють 117 житловими будинками.

Основні цілі на 2016 рік:

- надання населенню житлово-комунальних послуг належної якості;
- технічне переоснащення підприємств галузі, розвиток та реконструкція систем теплопостачання, водопостачання та водовідведення;
- заміщення традиційних видів палива альтернативними видами, вторинними енергетичними ресурсами, зниження питомих витрат енергоресурсів на виробництво послуг;
- забезпечення належного санітарного стану та охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення безбиткового функціонування підприємств галузі;
- створення сприятливих умов для залучення інвестиційних ресурсів з метою технічного переоснащення об'єктів галузі та впровадження інноваційних технологій.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- зменшення споживання природного газу підприємствами комунальної теплоенергетики на 10%;
- переведення в автоматизований режим роботи 3 котелень;
- збільшення частки загальної площі багатоквартирного житлового фонду, що обслуговується об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків або іншими формами самоорганізації населення до 45%, обслуговування більше 55% від загальної площі житлового фонду управляючими компаніями та приватними підприємствами;
- передача 2 гуртожитків державної форми власності у власність територіальних громад міст, селищ та сіл області;
- забезпечення відсотку оплати за спожиту теплову енергію та послуги водопостачання та водовідведення не нижче 93-95%.

Основні завдання на 2016 рік:

- розвиток житлово-комунального господарства шляхом технічного переоснащення галузі – *управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, підприємства житлово-комунального господарства* – протягом року;
- зменшення споживання природного газу – *управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, підприємства теплового господарства* – протягом року;
- продовження безстрокової компанії із забезпечення чистоти і порядку в населених пунктах області – *управління житлово-комунального*

господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації – протягом року;

- стимулювання реалізації інвестиційних проектів із реконструкції та капітального ремонту житлових будинків із застосуванням енергозберігаючих технологій – управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації – протягом року;

- розвиток конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг, забезпечення реалізації житлової політики, у тому числі забезпечення прав мешканців гуртожитків – управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації – протягом року;

- створення умов для впровадження сортування та вторинної переробки відходів, оновлення та модернізації парку спецтехніки – управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації – протягом року;

- залучення громадськості до вирішення житлово-комунальних проблем через посилення громадського контролю за діяльністю комунальних підприємств, пошуку сучасних підходів до проведення реформ у комунальній галузі, зростання інформованості у сфері енергозбереження – управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації – протягом року.

10. Гуманітарна сфера

10.1. Охорона здоров'я

Одним із пріоритетних напрямків роботи галузі охорони здоров'я області визначено наближення та поліпшення якості медичної допомоги сільському населенню шляхом реорганізації та удосконалення надання первинної медичної допомоги шляхом модернізації та оптимізації мережі: розвитку служби загальної практики – сімейної медицини, розширення мережі амбулаторій сімейної медицини в сільській місцевості та створення юридично самостійних центрів первинної медико-санітарної допомоги (далі – ЦПМСД). Якщо станом на 01.01.2012 в області функціонували лише 2 юридично самостійних ЦПМСД, то на сьогодні їх функціонує 34, що становить 100% від запланованих.

Відбувається й збільшення мережі амбулаторій сімейної медицини, зокрема в 2009 році в області існувало 155 амбулаторій, а на теперішній час – 324. Загалом в області забезпеченість амбулаторіями на 10 тис. населення становить: в сільській місцевості 4,0 (норма 3,3), в містах – 1,0 (норма 1,0).

В області продовжувалась робота щодо реалізації положень Закону України „Про екстрену медичну допомогу“. Створена та діє обласна комунальна установа „Полтавський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф“. Усі бригади екстреної медичної допомоги області забезпечені засобами мобільного зв'язку. Створена та функціонує цілодобова локальна

комп'ютерна мережа, впроваджено програмне забезпечення автоматизованого прийому, передачі викликів та обробка первинної медичної документації.

У рамках реалізації Національного проекту «Вчасна допомога» тривав процес створення єдиної оперативно-диспетчерської служби, за державні кошти придбано телекомунікаційне обладнання на суму 3,8 млн. грн.

У 2015 році в області здійснювалась активна підготовка до реалізації Субпроекту Світового банку „Контроль над артеріальним тиском у міській та сільській популяції області у віковій групі 40-60 років“. Фінансування проекту становить 41 млн. доларів.

Основні цілі на 2016 рік:

- подальший розвиток та модернізація первинної ланки з системним впровадженням сімейної медицини, децентралізацією надання первинної медико-санітарної допомоги шляхом розширення мережі амбулаторій загальної практики, максимально-наближених до населення;
- підвищення якості первинної медичної допомоги;
- реформування вторинної медичної допомоги;
- структурна реорганізація акушерсько-гінекологічної і неонатологічної служб та розвиток перинатальної допомоги шляхом створення перинатальних центрів другого рівня та міжрайонних пологових стаціонарів;
- модернізація екстреної медичної допомоги зі створенням єдиної диспетчерської служби, оснащеної сучасними технічними засобами;
- максимальне забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів області ліками власного аптечного виготовлення комунальним підприємством «Полтавафарм»;
- впровадження інноваційних і новітніх технологій та проектів, ефективне використання наявних ресурсів;
- продовження роботи по профілактиці дитячої та материнської смертності;
- забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя на території області;
- зниження рівня захворюваності та смертності населення, інвалідизації від усіх хвороб, раннє виявлення захворювань, передусім соціально значимих: серцево-судинних, онкологічних, туберкульозу, СНІДу.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- зростання відсотка охоплення населення наглядом сімейних лікарів до 94%;
- підвищення показника укомплектованості лікарями загальної практики – сімейними лікарями на 2,5%;
- утримання на низькому рівні смертності немовлят (5,0 на 1000 народжених живими) та відсутність материнської смертності;
- зменшення показника загальної смертності в області на 0,5%;
- зниження рівнів захворюваності на туберкульоз на 2% та серцево-судинні захворювання на 0,5%;

- збільшення середньої очікуваної тривалості життя до 72 років;

Основні завдання на 2016 рік:

- забезпечення належної та рівної територіальної доступності первинної медичної допомоги для населення шляхом формування мережі лікувально-профілактичних підрозділів ЦПМСД у містах і сільській місцевості – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я, що надають первинну медико-санітарну допомогу, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- кадрове забезпечення закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, особливо у сільській місцевості – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я, що надають первинну медико-санітарну допомогу, вищі медичні навчальні заклади I-IV рівнів акредитації* – протягом року;

- забезпечення закладів/підрозділів ПМД необхідними приміщеннями, автотранспортом, обладнанням, засобами медичного призначення – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- запровадження системи обґрунтованого скерування пацієнтів на вищі рівні медичної допомоги сімейним лікарем – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я, що надають первинну медико-санітарну допомогу* – протягом року;

- запровадження стаціонарозамінних форм лікування пацієнтів – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я, що надають первинну медико-санітарну допомогу* – протягом року;

- формування мережі закладів охорони здоров'я вторинного рівня відповідно до потреб населення у медичній допомозі різної інтенсивності та спеціалізації – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я, що надають вторинну медико-санітарну допомогу* – протягом року;

- зміни механізму фінансування закладів охорони здоров'я вторинної медичної допомоги та третинної медичної допомоги (програмно-цільовий метод, фінансування на підставі договорів про медичне обслуговування та поступовий перехід до планування видатків та фінансування за методом діагностично-пов'язаних груп (DRG) – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я, що надають вторинну та третинну медико-санітарну допомогу, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;

- запровадження стандартизації медичного обслуговування та системи управління якістю у закладах охорони здоров'я – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я* – протягом року;

- забезпечення профілактичної спрямованості діяльності закладів охорони здоров'я та раннього виявлення захворювань – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, заклади охорони здоров'я* – протягом року;

- продовження створення центральної оперативно-диспетчерської служби системи екстреної медичної допомоги з встановленням сучасного телекомунікаційного обладнання – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації* – до кінця 2016 року.

10.2. Освіта

За оперативними даними в області функціонує 623 дошкільних навчальних закладів, де виховується 48,9 тис. дітей. Різними формами дошкільної освіти охоплено 98,4% дітей віком від 3 до 5 років (проти 96,5% у 2014 році). Більше 16 тис. п'ятирічок стовідсотково охоплено різними формами дошкільної освіти.

У 2015 році відновлено роботу та відкрито у пристосованих приміщеннях 4 дошкільних навчальних заклади, створено та реорганізовано 7 навчально-виховних комплексів. Різними формами дошкільної освіти охоплено 98,4% дітей віком від 3 до 5 років (проти 96,5% у 2014 році).

У 2015/2016 навчальному році розпочали роботу 694 загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та форм власності, в яких здобувають освіту 128,3 тис. учнів (у 2014/2015 навчальному році – 708 загальноосвітніх навчальних закладів, 129,1 тис. учнів), тому числі 3 приватних та 5 закладів інших міністерств, в яких здобувають освіту 517 учнів.

Із загальної кількості навчальних закладів 500 функціонує у сільській місцевості (72% шкіл області), де навчається 40,9 тис. учнів (32% від загальної кількості).

Функціонує 16 спеціальних шкіл та шкіл-інтернатів, у яких навчається 1,7 тис. учнів, в тому числі 2 навчально-реабілітаційні центри.

Для дітей з особливими освітніми потребами у області функціонує 12 ДНЗ, в яких навчаються 54 дитини за інклюзивною формою навчання; 10 спеціальних класів (108 учнів), 80 інклюзивних шкіл (197 учнів), інтегровано у ЗНЗ 1356 дітей, з них дітей-інвалідів – 992.

Для задоволення освітніх потреб обдарованої учнівської молоді, розвитку індивідуальних здібностей учнів функціонують 29 гімназій, 7 ліцеїв, 2 колегіуми, 35 спеціалізованих шкіл та 74 навчально-виховних комплексів.

Основні цілі на 2016 рік:

- збільшення показника охоплення дітей дошкільною освітою та поліпшення її якості, забезпечення обов'язкової дошкільної освіти для дітей старшого віку, перш за все на базі дошкільних навчальних закладів;
- сприяння освіті представників національних меншин;
- покращення матеріально-технічної бази навчальних закладів;
- сприяння освіті осіб з особливими освітніми потребами та впровадження інклюзивного навчання;
- підвищення рівня охоплення позашкільною освітою дітей шкільного віку та створення умов для позаурочної та позашкільної зайнятості дітей;

- забезпечення підготовки кваліфікованих робітничих кадрів відповідно до потреб пріоритетних напрямків розвитку економіки на регіональному ринку праці;
- забезпечення оптимального рівня якості вищої освіти відповідно до європейських стандартів.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення показника охоплення дітей віком від 3 років і старше дошкільною освітою до 97%;
- збільшення показника охоплення дітей різними формами дошкільної освіти до 99%;
- стовідсоткове охоплення дітей п'ятирічного віку різними формами дошкільної освіти;
- забезпечення охоплення дітей шкільного віку загальною середньою освітою до 100%;
- збільшення показника охоплення молоді професійно-технічною освітою на 8%;
- досягнення показника охоплення випускників шкіл вищою освітою – 60%.

Основні завдання на 2016 рік:

- розвиток мережі дошкільних навчальних закладів шляхом:
 - відновлення діяльності дошкільних навчальних закладів, що тимчасово призупинили свою діяльність у сільській місцевості;
 - відкриття дошкільних навчальних закладів у пристосованих приміщеннях;
 - створення навчально-виховних комплексів «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад» у сільській місцевості;
- сприяння приватній ініціативі у сфері дошкільної освіти, розширенню мережі закладів приватної форми власності відповідно до вимог сьогодення – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- продовження роботи з удосконалення мережі загальноосвітніх навчальних закладів, створення освітніх округів та забезпечення підвезення учнів до загальноосвітніх навчальних закладів – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення системного підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань вивчення профільних предметів, викладання курсів за вибором, факультативів, спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів для роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного навчання у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладах – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації* – протягом року;

- зміцнення кадрового потенціалу загальноосвітніх навчальних закладів – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення своєчасного та повного виконання заходів щодо підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів у 2016 році – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – I-III квартал 2016 року;
- забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів, у яких вивчаються мови національних меншин, відповідними підручниками, посібниками та навчально-методичною літературою згідно з державним стандартом загальної середньої освіти – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань інклюзивного та інтегрованого навчання дітей у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладах – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- здійснення заходів щодо збереження і розвитку мережі закладів позашкільної освіти гуртків, груп та інших творчих об'єднань та створення їх філій – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- залучення до позашкільної освіти дітей соціально вразливих категорій та дітей з девіантною поведінкою до гуртків у позаурочний час – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення оздоровленням дітей різних соціально вразливих категорій на пільгових умовах – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року.

10.3. Підтримка сім'ї, дітей та молоді

В області діє обласна Програма з реалізації молодіжної політики, підтримки сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2015 – 2019 роки, в рамках якої проведено до 200 заходів в тісній співпраці з громадськими об'єднаннями та їх спілками, до реалізації яких залучено понад 100 тис. осіб.

Основний акцент в роботі з молоддю – утвердження патріотизму, духовності, моральності, формування загальнолюдських цінностей, створення умов для творчого розвитку молоді, інтелектуального самовдосконалення, формування здорового способу життя та міжнародне співробітництво через проведення обласних заходів в цих напрямках, таких як обласні проекти „Наша єдина

студентська родина”, „Молодіжні дебати: чи є в регіонах України спільні цінності, які здатні об’єднати країну”, військово–патріотична гра „Заграва”, літній і зимовий „Жіночий батальйон”, проект „Стежками Полтавської історії: 2015” присвячений 97-й річниці Бою під Крутами, вишкіл з військово-прикладної підготовки молоді „Вчимося перемогати”, відвідування і привітання ветеранів війни та військовослужбовців, які перебувають у госпіталях, урочисті проводи призовників з військових комісаріатів, Всеукраїнська інформаційно-профілактична акція „Відповідальність починається з мене”, міжнародні заходи: молодіжний „Training-camp-2015”, учнівські форуми „Слов’янський союз дитячих дипломатії” і „Партнерів єднає мелодія пісні” та форум „Стабільність і безпека – гарантія майбутнього України” та інших.

Комунальною установою „Обласний молодіжний центр” Полтавської обласної ради протягом року реалізовано проекти „Школа успішного працівника”, „Школа з основ підприємницької діяльності „Молодь обирає бізнес”, „Школа аніматорів”, „Школа волонтера” та інші, в яких взяли участь більш ніж 10 тис. осіб.

Організованими формами відпочинку та оздоровлення охоплено 66 тис. дітей, що становить 49% від загальної кількості дітей віком від 7 до 17 років, із яких 47 тис. це діти, які потребують особливої соціальної уваги й підтримки.

Зокрема, оздоровленням та відпочинком охоплено 650 дітей, які виховуються у сім’ях внутрішньо переміщених осіб і проживають в області, 453 дітей із сімей учасників бойових дій та 8 дітей, які виховуються в сім’ях загиблих учасників антитерористичної операції.

Основні цілі на 2016 рік:

- забезпечення соціальної підтримки багатодітних сімей та дітей з багатодітних сімей;
- здійснення заходів щодо реалізації Стратегії демографічного розвитку в області;
- здійснення заходів з попередження насильства в сім’ї та протидії торгівлі людьми;
- підвищення якості та доступності послуг з оздоровлення та відпочинку, забезпечення дієвого контролю за підготовкою і проведенням оздоровлення та відпочинку дітей;
- пропаганда та формування здорового способу життя;
- утвердження патріотизму, духовності, моральності та формування загальнолюдських цінностей у молодіжному середовищі;
- створення сприятливого середовища для забезпечення зайнятості молоді;
- підтримка молодіжного підприємництва;
- утвердження гендерної рівності в українському суспільстві.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- внесення 100% багатодітних сімей до Єдиного обліку багатодітних сімей в Україні у відношенні до загальної кількості багатодітних сімей;

- підвищення на 15% рівня поінформованості населення з проблем сімейного насилля та координація надання послуг потерпілим;
- збільшення на 5% кількості наданих послуг з організації оздоровлення та відпочинку дітей;
- залучення 10% громадських організацій та їх спілок до проведення спільних заходів по формуванню здорового способу життя, утвердження патріотизму, духовності, моральності, формуванню загальнолюдських цінностей, утвердження гендерної рівності, піднесення моральних цінностей сім'ї, у відношенні до загальної кількості дитячих, молодіжних, жіночих громадських організацій, зареєстрованих в області;
- забезпечення робочими місцями близько 500 молодих осіб.

Основні завдання на 2016 рік:

- забезпечення виконання обласної Програми оздоровлення та відпочинку дітей на 2015-2019 роки – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації* – протягом року;
- забезпечення виконання обласної Програми з реалізації молодіжної політики, підтримки сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2015 - 2019 роки – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації* – протягом року;
- організація та проведення міжнародних, всеукраїнських та регіональних заходів, спрямованих на підтримку обдарованої молоді та дітей, формування національної свідомості та патріотизму, пропаганди здорового способу життя, пропагування сімейних цінностей – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації* – протягом року;
- підтримка діяльності комунальної установи «Обласний молодіжний центр» Полтавської обласної ради – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації* – протягом року;
- сприяння організації діяльності молодіжних трудових загонів – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, комунальна установа Обласний молодіжний центр Полтавської обласної ради* – протягом року;
- залучення молоді до участі у Всеукраїнському конкурсі бізнес - планів підприємницької діяльності серед молоді – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, комунальна установа Обласний молодіжний центр Полтавської обласної ради* – протягом року;
- організація та участь у проведенні семінарів, „круглих столів”, конференцій та інших заходів, спрямованих на запобігання насильству в сім'ї, проведення просвітницької та роз'яснювальної роботи з цього питання – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, громадські організації* – протягом року;
- підтримка багатодітних сімей, координація надання послуг сім'ям вказаної категорії центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та іншими підприємствами, установами та організаціями різних форм власності – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації*,

Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді – протягом року;

- організація надання допомоги постраждалим від торгівлі людьми через мережу центрів реінтеграції, створених за фінансовою підтримкою Міжнародної організації з міграції та інших неурядових організацій – управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації – протягом року.

10.4. Культура

У 2015 році організовано та проведено 37 обласних оглядів-конкурсів з аматорського мистецтва, серед учнівської творчої молоді та користувачів бібліотек, що сприяли підвищенню виконавської майстерності, пошуку нового репертуару, створенню 45 аматорських колективів, залученню до гурткової та клубної роботи активної творчої молоді. В оглядах-конкурсах взяли участь понад 5 тис. осіб. 495 учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів області взяли участь у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, 143 особи стали абсолютними переможцями.

Проводились культурно-мистецькі заходи для військовозобов'язаних, учасників АТО, членів їх сімей, родин, біженців та переселенців із Луганської та Донецької областей, а також урочисті зустрічі демобілізованих – учасників АТО.

Артисти, симфонічний оркестр Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М.В. Гоголя, Полтавської обласної філармонії здійснили 57 виїздів та виступили з концертними програмами перед військовими – учасниками АТО на визволених територіях сході України.

Проведено два театральних проекти: VII Відкритий регіональний фестиваль театального мистецтва „В гостях у Гоголя“ та II театральний проект „Зоряний шлях“. Відзначено 120-річчя від дня створення Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І.П. Котляревського, 80-річчя Гадяцького училища культури ім. І.П. Котляревського. Проведені ювілейні заходи з нагоди відзначення 80-річчя від дня народження українського письменника Василя Симоненка.

Основні цілі на 2016 рік:

- організація мистецьких заходів, спрямованих на розвиток національної культури, її популяризацію на вітчизняному та міжнародному рівні, підвищення привабливості мистецьких і культурних закладів для України та світової спільноти;

- створення сприятливих умов для розвитку галузі охорони культурної спадщини в регіоні, забезпечення належного рівня збереження та використання об'єктів культурної спадщини в суспільному житті;

- створення умов для налагодження взаєморозуміння між релігійними організаціями різних віросповідань та конфесій.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- забезпечення реалізації 10 нових творчих проєктів;
- створення 6 нових концертних програм та здійснення постановок 4 вистав професійними колективами;
- збільшення контингенту учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів на 4%;
- виготовлення облікової документації на 5 об'єктах культурної спадщини.

Основні завдання на 2016 рік:

- підтримка державних та недержавних ініціатив творчих проєктів, що сприяють формуванню та просуванню іміджу Полтавщини та України в європейський простір – *управління культури облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення підтримки культурного розмаїття області і провідної ролі митців та працівників культури – *управління культури облдержадміністрації* – протягом року;
- активізація культурно-масової роботи серед населення області, з наданням переваги проведенню заходів патріотичного спрямування, особливо для молодіжної аудиторії – *управління культури облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення комплектування фондів бібліотек літературою та періодичними виданнями – *управління культури облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- проведення комплексу пам'ятко-охоронних, інвентаризаційних заходів з метою збереження та охорони культурної спадщини – *управління культури облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- виготовлення облікової документації на історико-культурний заповідник "Більськ" – *управління культури облдержадміністрації* – II-III квартал 2016 року.

10.5. Фізична культура і спорт

У 2015 році фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність здійснюють 52 спортивні школи (49 ДЮСШ та 3 СДЮШОР) усіх типів та форм власності. Станом на 01.01.2016 рік кількість вихованців у ДЮСШ області становить 16,8 тис. осіб.

За 2015 рік підготовлено 23 майстри спорту, 2 майстри спорту міжнародного класу та 2 тренери.

Відповідно до Єдиного календарного плану обласних та Всеукраїнських спортивних заходів у 2015 році проведено: 172 чемпіонати Полтавської області з різних видів спорту, які були відбірковими до всеукраїнських змагань.

Протягом року спортсмени взяли участь у 234 чемпіонатах України з олімпійських та неолімпійських видів спорту, проведено 133 навчально-тренувальних збори.

Полтавським обласним центром фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх” за 2015 рік проведено 54 спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів, до яких залучено 6463 учасників.

В області діє 38 стадіонів, 13 плавальних басейнів, 640 спортивних залів, 34 тенісних корти, 364 майданчика з нестандартним обладнанням та 27 з тренажерним, 618 футбольних полів, 84 майданчика зі штучним покриттям, 450 приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять (165 з тренажерним обладнанням) 48 стрілецьких тири, 4 кінно-спортивні бази, 3 споруди зі штучним льодом, 4 веслувально-спортивні бази. До Єдиного всеукраїнського електронного реєстру спортивних споруд внесено 2594 споруди.

В області відремонтовано 765 спортивних майданчиків, що становить 92% від кількості тих, які потребували оновлення.

Основні цілі на 2016 рік:

- збереження існуючої матеріально-технічної бази у місцях масового відпочинку населення;
- сприяння залученню до фізкультурно-оздоровчих заходів усіх верств населення.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення на 3% кількості збудованих спортивних майданчиків за місцем проживання, у навчальних закладах;
- забезпечення відсотку загальної чисельності населення, кількості громадян, залучених до фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи порівняно з очікуваним у 2015 році на 0,5%, в тому числі учнівської та студентської молоді – на 2%;
- залучення 0,2% дітей до занять у дитячо-юнацьких спортивних школах.

Основні завдання на 2016 рік:

- реалізація обласної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації* – протягом року;
- залучення різних груп населення до фізкультурно-оздоровчої роботи: на підприємствах, установах, організаціях у вільний від роботи час; навчальних закладах – *управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- сприяння поширенню клубної системи усіх форм власності у сфері фізичної культури і спорту – *райдержадміністрації, міськвиконкоми, суб'єкти господарювання* – протягом року;
- забезпечення будівництва сучасних спортивних споруд, належне їх обладнання та використання, облаштування сучасних спортивних

майданчиків – управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми – до 1 грудня 2016 року;

- сприяння проведенню на належному рівні обласної спартакіади серед дітей з особливими потребами „Повір у себе” та участі переможців у Всеукраїнській спартакіаді – управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, регіональний центр з фізичного виховання та спорту „Інваспорт” – до 1 жовтня 2016 року;

- забезпечення підготовки та участі спортсменів області у чемпіонатах України з визнаних видів спорту серед спортсменів різних вікових категорій – управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації – протягом року;

- створення необхідних сприятливих умов спортсменам-кандидатам на участь у міжнародних змаганнях – управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, міськвиконкоми, обласні фізкультурно-спортивні товариства – протягом року.

10.6. Туристично-рекреаційна галузь

В 2015 році в туристичній та санаторно-курортній сфері працювало 75 готелів, 12 санаторіїв, 230 туристичних фірм, 201 екскурсвод, 86 агроосель-садиб, 23 центри активного туризму, 15 центрів туристичної інформації, 10 профільних громадських організацій.

Протягом 2015 року здійснено ряд заходів, зокрема опрацьовано 3 туристичних маршрути та впорядковано методичний посібник, розроблено буклет, оновлено та розміщено біг-борди «Полтавщина туристична», сіті-лайти «Основні туристичні маршрути Полтавщини», випущено календар «Полтавщина туристична – 2016. Туризм подій. Знаменні та пам'ятні дати 2016 року».

Також було підписано угоду про співробітництво у галузі туризму, курортів та культури між Полтавською та Харківською областями та відкрито туристичні пункти в ОКЗ «Харківський організаційно-методичний центр туризму» та Полтавському університеті економіки і торгівлі.

Під час Національного Сорочинського ярмарку проведено Міжрегіональний семінар-практикум „Розвиток кластерної моделі туристичної галузі області з вивченням передового досвіду, та проведено ряд інших заходів.

Основні цілі на 2016 рік:

- реалізація потенціалу лікувально-оздоровчого, культурно-пізнавального, спортивного-оздоровчого, бізнес- та зеленого туризму;
- розвиток об'єктів туристичної інфраструктури області та мережі туристично-екскурсійних маршрутів;
- створення центрів туристичної інформації;

- покращення стану рекреаційних зон та туристичних об'єктів;
- науково-методичне забезпечення і вдосконалення якості послуг та фахового рівня працівників галузі;
- популяризація місцевої кулінарної спадщини;
- розвиток та утримання комунальної установи Полтавської обласної ради „Рекреаційний центр Криворудський”.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- зростання кількості внутрішніх туристів на 10%;
- зростання потоку в'їзних туристів на 10%;
- збільшення обсягів наданих туристичних послуг на 7%;
- збільшення частки сфери туризму і діяльності курортів у валовому регіональному продукті до 5% загального обсягу;
- збільшення кількості готелів та інших засобів тимчасового розміщення;
- збільшення на 5% кількості робочих місць у туристично-рекреаційній та туристичній сферах.

Основні завдання на 2016 рік:

- продовження роботи над проектом оголошення природної території селища Нові Санжари курортом місцевого значення – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації* – I квартал 2016 року;
- організація обласного туристичного свята «Гастрономічна гостинність Полтавщини» – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації* – II квартал 2016 року;
- організація та проведення Міжрегіональної виставки – турсалону «Відпочивайте на Полтавщині!» – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації* – IV квартал 2016 року.
- формування обласного туристичного продукту через проведення культурно-мистецьких, навчальних та рекламно-інформаційних туристичних заходів (інфотурів, виставок, навчальних поїздок та семінарів, прес-турів, науково-практичних конференцій, круглих столів) на території Полтавської області – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- сприяння участі представництва області у Міжнародних, Всеукраїнських, Міжрегіональних виставкових заходах. Залучення народних промислів до формування іміджу «Полтавщина без кордонів» – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – протягом року;
- забезпечення виготовлення рекламно-інформаційної продукції, (туристичних буклетів, путівників, методичних посібників, каталогів, проспектів, флаєрів тощо). Розміщення інформації про туристичні об'єкти області на: біг-бордах, сіті-лайтах та інших зовнішніх носіях реклами – *управління інфраструктури та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми* – II півріччя 2016 року.

10.7. Розбудова інформаційного суспільства та посилення взаємодії з громадськістю

В області зареєстровано понад 850 обласних громадських організацій і фондів та майже 3240 місцевих громадських організацій.

Діють 49 організаційних ланок Всеукраїнських профспілок, 14 обласних самостійних профспілок.

Протягом року структурними підрозділами облдержадміністрації спільно з громадськістю проведено 213 консультацій з громадськістю.

Проведено 28 експертних зустрічей представників громадськості з представниками центральних органів виконавчої влади та міжнародними експертами засобами Інтернет-відео-конференц-зв'язку.

Облдержадміністрацією здійснювалось інформування громадськості про реалізацію в області основних напрямів державної політики.

Протягом року проведено інформаційні кампанії: з питань надання населенню субсидій; з питань мобілізації до Збройних сил України; з питань соціального захисту учасників АТО та їх сімей; з питань реформування територіального устрою, тощо.

Також спільно з громадськістю організовано та проведено обласні заходи до 22-х державних свят та пам'ятних днів.

Основні цілі на 2016 рік:

- поглиблення комунікацій органів влади з інститутами громадянського суспільства під час проведення консультацій з громадськістю, підвищення поінформованості населення області про основні результати діяльності владних структур, створення умов для діяльності громадських інституцій;
- забезпечення умов для участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, вирішенні питань соціально-економічного, гуманітарного, культурного розвитку області;
- сприяння діяльності засобів масової інформації, засновниками яких є органи влади;
- підтримка засобів масової інформації для цільової аудиторії дітей та інвалідів;
- забезпечення оприлюднення нормативно-правових та регуляторних актів облдержадміністрації;
- сприяння розвитку матеріально-технічної бази комунальних підприємств видавничо-поліграфічної галузі та книгорозповсюдження;
- забезпечення зберігання документів Національного архівного фонду відповідно до встановлених нормативних вимог.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- збільшення поповнення бібліотечних фондів періодикою на 4%;
- збільшення підтримки ЗМІ для дітей, інвалідів на 4%;

- збільшення кількості читачів україномовної літератури полтавських авторів (в т.ч. в мережі Інтернет) на 10%;
- забезпечення випуску нових видів продукції на 10% та підвищення її якості;
- підвищення оперативності доступу до інформації, зокрема забезпечення друку періодичних видань 1,6 млн. примірників;
- випуск та поповнення бібліотечних фондів суспільно значущими книгами полтавських авторів – 10 назв;
- випуск суспільно значущих книг в електронному вигляді – 10 назв;
- проведення 2 соціологічних досліджень;
- проведення 2 навчань з питань правової та політичної культури суб'єктів взаємодії влади та громадськості;
- виконання 10 проектів, розроблених громадськими об'єднаннями, відібраних на конкурсних засадах.

Основні завдання на 2016 рік:

- налагодження системного діалогу влади та громадськості з питань формування та реалізації державної політики – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації спільно з Громадською радою при облдержадміністрації* – протягом року;
- інформування громадськості про діяльність громадських організацій та органів влади з формування та реалізації державної політики у різних сферах суспільного життя – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації* – протягом року;
- зміцнення матеріально-технічної бази для функціонування Громадської ради при облдержадміністрації – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації* – протягом року;
- проведення конкурсу проектів громадських організацій з метою підтримки ініціатив громадськості при формуванні та реалізації заходів регіональної політики – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації* – протягом року;
- участь представників громадськості у загальнодержавних та місцевих заходах, спрямованих на розбудову громадянського суспільства – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації спільно з Громадською радою при облдержадміністрації* – протягом року;
- підтримка діяльності засобів масової інформації, засновниками яких є місцеві органи влади – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації* – протягом року;
- забезпечення випуску соціально значущих видань місцевих авторів, зокрема, книг, що приурочені до визначних подій, ювілеїв та пам'ятних дат, відповідно до державної концепції національного книговидавництва – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації* – протягом року;

- забезпечення зберігання документів Національного архівного фонду відповідно до встановлених нормативних вимог, оцифровування текстів документів Національного архівного фонду – *Державний архів Полтавської області* – протягом року;

- проведення ремонту приміщень, оформлення документів на право користування земельною ділянкою та документів на будівлю книжкового магазину «Планета» – *Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, книжковий магазин «Планета»* – протягом року.

11. Природокористування та безпека життєдіяльності людини

11.1. Охорона навколишнього природного середовища

Станом на 01.01.2016 природно-заповідний фонд Полтавської області (далі – ПЗФ) включає 387 територій та об'єктів, загальною площею 142,4 тис. га, що складає 4,95% від загальної площі області.

Протягом 2015 року видано 518 дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, розглянуто і видано 293 дозволи на спецводокористування, видано 716 дозволів на утворення та розміщення відходів на 2014 – 2016 роки та 26 дозволів на 2015-2017 роки, що забезпечило надходження до обласного бюджету 67,2 млн. грн. екологічного податку та 10,8 млн. грн. плати за використання природних ресурсів.

Основні цілі на 2016 рік:

- активізація робіт з берегоукріплення Кременчуцького водосховища;
- активізація робіт зі встановлення меж в натурі (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду області.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- проведення робіт по берегоукріпленню Кременчуцького водосховища – попередження екологічної катастрофи на ділянці довжиною 1,7км від с.Максимівка Кременчуцького району в напрямку гори Пивиха;
- захист від розмиву берега довжиною 2 км в районі с.Мозоліївка Глобинського району та захист цвинтаря і населеного пункту Мозоліївка від підмиву водами Кременчуцького водосховища;
- попередження незаконного захоплення земель природно-заповідного фонду і загроз втрати зазначених територій та об'єктів.

Основні завдання на 2016 рік:

- активізація структурними підрозділами Держводагенства України роботи по внесенню та лобіюванню пропозицій щодо фінансування робіт по берегоукріпленню в області з державного бюджету у 2016 і наступних роках

з одночасною подачею запитів для включення у Перелік природоохоронних заходів для фінансування з фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області – *Полтавське обласне управління водних ресурсів* – протягом року;

- необхідно зобов'язати передбачати в місцевих бюджетах видатки в обсягах, необхідних для виконання робіт з установлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду. (Прим.: Відсутність правоустановчих документів, зокрема проектів організації територій, актів на землю, винесених в натуру меж територій та об'єктів ПЗФ, призводить до різного роду маніпуляцій із землею) – *органи місцевого самоврядування* – протягом року.

11.2. Безпека життєдіяльності населення

У 2015 році на території області виникло 9 надзвичайних ситуацій та сталися 3784 небезпечні події.

Відповідно до Плану основних заходів цивільного захисту на 2015 рік у період із 23 по 26 червня 2015 року Державною службою України з надзвичайних ситуацій було проведено командно-штабне навчання з органами управління та силами цивільного захисту області, в якому брали участь 169 органів управління всіх рівнів та понад 800 чоловік особового складу спеціалізованих, професійних аварійно-рятувальних та відновлювальних служб і формувань цивільного захисту.

За результатами проведених навчань рівень підготовки органів управління та сил цивільного захисту області до виконання завдань за призначенням оцінено як „достатній”, що є найвищим рівнем серед областей, на території яких у 2015 році проводилися подібні навчання.

Головним результатом роботи системи цивільного захисту у 2015 році є те, що в цілому на території області вдалося досягти зменшення загибелі та травмування людей внаслідок надзвичайних ситуацій та небезпечних подій техногенного, природного і соціального характеру.

Основні цілі на 2016 рік:

- зниження ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від таких ситуацій;

- підвищення рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

- забезпечення оперативності та ефективності реагування на надзвичайні ситуації;

- робота по створенню матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

- створення умов для зниження соціальної напруженості серед населення, що проживає поблизу територій, забруднених внаслідок військової діяльності та зменшення загрози виникнення нещасних випадків від несанкціонованого поводження з вибухонебезпечними предметами.

Кількісні критерії, що будуть свідчити про реалізацію цілей:

- зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру;
- зменшення матеріальних втрат від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- підвищення готовності функціональних сил та територіальної підсистеми єдиної системи цивільного захисту до дій за призначенням;
- послідовне матеріально-технічне переоснащення основних сил цивільного захисту;
- збільшення територій, очищених від вибухонебезпечних предметів.

Основні завдання на 2016 рік:

- вжиття заходів щодо створення регіонального та місцевих матеріальних резервів для здійснення заходів, спрямованих на запобігання і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій та надання термінової допомоги постраждалому населенню – *управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, установи, організації та підприємства області* – протягом року;
- вжиття заходів щодо недопущення випадків загибелі людей внаслідок пожеж – *Головне управління ДСНС України у Полтавській області, управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування* – протягом року;
- підтримання у постійній готовності територіальної системи централізованого оповіщення, забезпечення оповіщення та інформування населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій – *управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, Полтавська дирекція ПАТ «Укртелеком»* – протягом року;
- створення безпечних умов для відпочинку населення на водних об'єктах та недопущення загибелі людей на воді – *Комунальне підприємство «Рятувально-водолазна служба» Полтавської обласної ради, управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, Головне управління ДСНС України у Полтавській області, управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації* – протягом року;

- упровадження превентивних заходів щодо безпечного пропуску повені та льодоходу – *Полтавське обласне управління водних ресурсів, ВАТ Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України» дочірнє підприємство «Полтавський облавтодор», управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації* – I квартал 2016 року;

- упровадження невідкладних заходів із попередження великомасштабних пожеж у природних екосистемах: лісові та торф'яні, на відкритих територіях (ландшафтні, степові), а також на сільськогосподарських угіддях – *Головне управління ДСНС України у Полтавській області, Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Полтавське обласне управління лісового та мисливського господарств, державне лісогосподарське підприємство «Полтаваоблагроліс», управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації* – протягом року;

- удосконалення системи підготовки керівного складу місцевих органів управління, органів місцевого самоврядування, об'єктів усіх форм власності та населення до дій щодо попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій) – *управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, Головне управління ДСНС України у Полтавській області* – протягом року.